

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että elinkeinon harjoittamisen oikeus olisi luonnollisella henkilöllä, jolla on asuinpaikka Euroopan talousalueella, suomalaisella yhteisöllä ja säätiöllä sekä täällä sivuliikkeen rekisteröineellä ulkomaisella yhteisöllä ja säätiöllä, joka on perustettu jonkin Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion lainsäädännön mukaan ja jolla on sääntömääräinen kotipaikka, keskuhallinto tai päätoimipaikka jossakin Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa. Lisäksi ehdotetaan, että elinkeinon harjoittamista koskevista edellytyksistä voitaisiin kauppaja teollisuusministeriön luvalla poiketa.

Voimassa olevassa laissa ulkomaalaisen tai ulkomaisen elinkeinonharjoittajan, joka aikoo perustaa maahan sivuliikkeen, oikeus harjoittaa elinkeinoa on erityisestä luvasta riippuvainen. Elinkeinolupamenettelystä ehdotetaan luovuttavaksi. Samalla ehdotetaan luovuttavaksi verovakuuden asettamisvelvollisuudesta ja kumottavaksi ulkomaalaisia koskeva kielto harjoittaa kulkukauppaa.

Samalla ehdotetaan, että elinkeinonharjoittajalla on oltava, jos hänellä tai kenelläkään nimenkirjoittamiseen oikeutetulla ei ole kotipaikkaa Suomessa, edustaja, jolla on kotipaikka

ka Suomessa. Edustajalla tulee olla oikeus ottaa päämiehensä puolesta vastaan haasteita ja muita tiedoksiantoja.

Maistraatille tai nimismiehelle tehtävästä elinkeinoilmoituksesta ehdotetaan luovuttavaksi ja siirryttäväksi kaupparekisterilain mukaiseen ilmoitusmenettelyyn. Samoin ehdotetaan luovuttavaksi suomalaisen sivuliikkeen ilmoitusvelvollisuudesta.

Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi kaupparekisterilakia, verotuslain 44 §:n 2 momenttia ja liikevaihtoverolain 85 §:n 2 momenttia. Kaupparekisterilain muutos seuraa elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain mukaisen elinkeinoilmoitusmenettelyn uudistamisesta. Perusilmoituksen tekemisvelvollisuutta kaupparekisteriin ehdotetaan laajennettavaksi vastaamaan elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetussa laissa säädettyä ilmoitusvelvollisuutta. Ulkomaisen elinkeinonharjoittajan sivuliikkeen perusilmoituksesta säädettäisiin laissa. Ehdotetut muutokset verotuslakiin ja liikevaihtoverolakiin ovat luonteeltaan teknisiä ja seuraavat toimivaltaisen viranomaisen muuttumisesta.

Esitys liittyy Euroopan talousalueesta tehtyyn sopimukseen (ETA-sopimus) ja ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan samanaikaisesti sopimuksen kanssa.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
YLEISPERUSTELUT	3	4. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset	9
1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys	3	5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	10
1.1. Esityksen tavoitteet	3	YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	11
1.2. Esityksen pääkohdat	4	1. Lakiehdotusten perustelut	11
2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu	5	1.1. Laki elinkeinon harjoittamisen oikeudesta	11
2.1. Nykyinen tilanne	5	1.2. Kaupparekisterilaki	14
2.1.1. Lainsäädäntö	5	1.3. Verotuslaki	17
2.1.1.1. Laki elinkeinon harjoittamisen oikeudesta	5	1.4. Liikevaihtoverolaki	17
2.1.1.2. Kaupparekisterilaki	7	2. Voimaantulo	18
2.1.1.3. Haasteen tiedoksiantoa koskeva lainsäädäntö	7	3. Säättämisyjärjestys	18
2.1.2. Käytäntö	8	LAKITEKSTIT	18
2.2. Asian valmistelu	8		
3. ETA-sopimuksen määräykset sijoittautumisoi- keudesta ja palveluiden tarjoamisen vapaudesta	8		

YLEISPERUSTELUT

1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys

1.1. Esityksen tavoitteet

Esityksen tavoitteena on elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain, jäljempänä elinkeinolaki, saattaminen vastaamaan sekä Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen asettamia vaatimuksia että lupahallinnon uudistamiselle asetettuja tavoitteita. Suomi on ETA-sopimuksessa sitoutunut saattamaan lainsäädäntönsä syrjimättömyysperiaatteen mukaiseksi ja noudattamaan tätä periaatetta. Syrjimättömyysperiaatteella tarkoitetaan lähinnä kansallisen kohtelun periaatetta. Sijoittautumisoikeutta ja palveluiden tarjoamisen vapautta koskevat sopimusmääräykset velvoittavat sopimuspuolet saattamaan lainsäädäntönsä muotoon, joka sallii Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden (ETA-valtio) kansalaisten harjoittaa elinkeinotoimintaa vastaavin ehdoin vastaanottajavaltion omiin kansalaisiin nähden.

Sijoittautumisoikeuden vastaiset rajoitukset lainsäädännössä koskevat paitsi oikeutta harjoittaa elinkeinoa eli elinkeino-oikeutta myös oikeutta omistaa yrityksiä sekä hallinnoida niitä. Hallitus on antanut esityksen laeiksi osakeyhtiölakiin, asunto-osakeyhtiölakiin, avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annettuun lakiin, osuuskuntalakiin, prokuralakiin, säätiölakiin sekä vesilakiin sisältyvien kansalaisuus- ja kotipaikkavaatimusten muuttamisesta (HE 236/1992 vp). Ulkomaalaisrajoitukset yhteisöläinsäädännössä kohdistuvat yhteisön perustajaan, yhteisön hallintoon, kuten hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajaan, sekä tilintarkastajaan. Asuinpaikkavaatimuksia koskevien säännösten osalta valmistelussa on otettava huomioon Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen 25 päivänä heinäkuuta 1991 antama päätös (C-221/89), jossa tuomioistuin katsoi olevan Euroopan talousyhteisön perustamisso-
pimuksen (Rooman sopimus) 52 artiklan vastaista asettaa kalastusalueen rekisteröinnin edellytykseksi laivan omistajien, johtajien ja muiden toiminnasta vastaavien henkilöiden asuminen rekisteröintivaltiossa. Myös tuomioistuimen aikaisemmassa oikeuskäytännössä on asumisvaatimuksia pidetty peiteltyinä kansalaisuuden perusteella harjoitettavana syrjintänä.

Yhtiöläinsäädännössä säädettyjä kansalai-

suus- ja asuinpaikkavaatimuksia on perusteltu muun muassa sillä, että yhtiön velkojien ja sopimuskumppanien oikeudet voidaan turvata, jos yhtiön vastuulliset henkilöt ja heidän omaisuutensa ovat Suomen tuomioistuinten ja täytäntöönpanoviranomaisten lainkäyttövallan alaisena. Lisäksi on haluttu varmistaa, että henkilöt, jotka vastaavat yhtiön toiminnasta, tuntevat Suomen lainsäädäntöä sekä, että Suomesta on aina tavoitettavissa vastuunalainen henkilö, jonka puoleen yhtiötä koskevassa asiassa voidaan kääntyä.

Jos yhteisön johdon kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimuksesta luovutaan, olisi perusteltua, että tilanteessa, jossa kenelläkään yhteisön nimen kirjoittamiseen oikeutetulla ei ole kotipaikkaa Suomessa, yhteisöllä olisi edustaja, jolla on kotipaikka Suomessa. Kiinteä sidos valtioon, jossa elinkeinotoimintaa harjoitetaan, olisi perusteltua muun muassa haasteiden ja muiden tiedoksiantojen tiedoksisaattamiseksi. Edustajan asettamisvelvollisuudesta voitaisiin säätää kussakin yhteisölaissa sekä säätiölaissa erikseen. Velvollisuudesta voidaan kuitenkin luontevimmin säätää kaikkea elinkeinotoimintaa koskevassa yleislaissa.

Edellä esitetyn lisäksi esityksen tavoitteena on elinkeinolain saattaminen vastaamaan lupahallinnon uudistamistavoitteita. Valtioneuvosto on 27 päivänä heinäkuuta 1989 antamassaan lupahallinnon uudistamista koskevassa periaatepäätöksessä edellyttänyt lupien vähentämistä, lupa-asioiden käsittelyaikojen lyhentämistä ja viranomaisten yhteistyön tehostamista asioiden käsittelyssä. Myös hallitusohjelmassa edellytetään, että elinkeinotoimintaa koskevat tarpeetomat luvanvaraisuudet ja muut rajoitukset poistetaan.

Nykyisessä elinkeinolaissa säädetyn elinkeinoilmoituksen merkitys on kyseenalainen. Elinkeinoilmoitus tehdään maistraatille tai nimismiehelle siinä kunnassa, jossa elinkeinotoimintaa tullaan harjoittamaan. Elinkeinoilmoituksesta ei ole laadittu valtakunnallista koostetta eikä ilmoitus ole myöskään ollut määrämö-
toimen. Ilmoituksessa esitetään selvitystä seikoista, jotka suurelta osin ilmenevät jo kaupparekisteriin ilmoitettavista tiedoista. Samojen tietojen esittäminen kahdelle eri rekisteriviranomaiselle ei ole tarkoituksenmukaista eikä perusteltua. Elinkeinoilmoituksen yhdistämisellä kaupparekisteri-ilmoitukseen poistetaan pääl-

lekkäisyyttä ja lisätään koostetusti saatavaa informaatiota. Täten olisi perusteltua yksinkertaistaa menettelyä siten, että elinkeinonharjoittaja tekisi vain yhden useita tarkoituksia palvelevan ilmoituksen.

1.2. Esityksen pääkohdat

Edellä esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi ehdotetaan elinkeinolakia muutettavaksi. Pääasiallinen tavoite saavutetaan kumoamalla säännökset, jotka koskevat ulkomaalaisen ja ulkomaisen elinkeinonharjoittajan, joka haluaa perustaa maahan sivuliikkeen, velvollisuutta elinkeinolon hankkimiseen ja verovakuuden asettamiseen.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi, että elinkeino-oikeus määräytyisi luonnollisella henkilöllä asuinpaikan mukaan. Jotta henkilöllä olisi asuinpaikka Euroopan talousalueella, edellytetään asumiselta tiettyä pysyvyyttä. Ulkomaiselta yhteisöltä ja säätiöltä, joka haluaa harjoittaa elinkeinoa Suomessa sivuliikkeen kautta, edellytettäisiin, että yhteisö tai säätiö on perustettu jonkin ETA-valtion lainsäädännön mukaan ja että sillä on sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka jossakin ETA-valtiossa. Lisäksi sivuliike tulisi rekisteröidä ennen toiminnan aloittamista. Voimassa olevan kaupparekisterilain (129/79) mukaan Suomeen sivuliikkeen perustavan ulkomaisen elinkeinonharjoittajan on ennen toiminnan aloittamista tehtävä perusilmoitus kaupparekisteriviranomaiselle. Rekisteröitymistä koskeva vaatimus ei siten muuta käytäntöä nykyisestä.

Elinkeino-oikeuden edellytykseksi ehdotettu asuinpaikan vaatimus vastaa yleistä eurooppalaista kehitystä. Euroopan yhteisöjen (EY) ja Euroopan vapaakauppaliiton (EFTA) jäsenvaltiot solmivat 16 syyskuuta 1988 kansainväliseen yksityisoikeuteen kuuluvan yleissopimuksen tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta eli niin sanotun Luganon sopimuksen. Sopimuksen mukaan henkilö, jolla on kotipaikka jossain sopimusvaltiossa, voidaan kansalaisuudesta riippumatta haastaa ja tuomita toisen sopimusvaltion tuomioistuimissa. Yksityisoikeudellista vaatimusta koskevat ratkaisut ovat henkilön kotipaikan sopimusvaltiossa täytäntöönpanokelpoisia ilman erityistä tutkintamenettelyä.

Yleissopimuksen kannalta olennaista on ko-

tipaikka ('domicile') eikä kansalaisuus. Kotipaikalla tarkoitetaan tässä valtiota, jossa henkilö asuu pysyvästi. Jokaisella on jossakin kotipaikkansa eikä kenelläkään voi olla kahta pysyvää asuinpaikkaa. Käsite sisältää siten myös viittauksen pysyvän asuinvaltion kansalliseen lainsäädäntöön pysyvyyden virallistamistavan suhteen. Luganon sopimus tuli kansainvälisesti voimaan 1 päivänä tammikuuta 1992. Suomen osalta on hallituksen esitys tuomioistuinten toimivaltaa sekä tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevan yleissopimuksen ja siihen liittyvien pöytäkirjojen eräiden määräysten hyväksymisestä annettu syyskuussa 1992.

Ulkomaalaiselle asetettu kielto harjoittaa kulkukauppaa ehdotetaan kumottavaksi. Kulkukauppiaiden, kiertoymäläkauppiaiden ja kiertokauppioiden harjoittama osto- ja myyntitoiminta kuuluu Euroopan yhteisöjen neuvoston 16 päivänä kesäkuuta 1975 annetun toimenpiteistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi liikkuvan kaupan toiminnassa ja erityisesti tätä toimintaa koskevista siirtymätoimenpiteistä direktiivin (75/369/ETY) soveltamisalaa. Direktiivi velvoittaa jäsenvaltiot saattamaan lainsäädäntönsä syrjimättömyysperiaatteen mukaiseksi. Mainittu direktiivi on ETA-sopimuksen liitesäännöstössä, joten sopimusosapuolten kansalaisten osalta kielto tulisi joka tapauksessa kumottavaksi. Edelleen ehdotetaan kumottavaksi säännös ulkomaalaisen oikeudesta ilman hakemusta ja lupaa ostella maalaistuotteita ja myyskennellä aluksellaan maahan kuljettamia ruokatarvikkeita.

Elinkeinoilaisa ehdotetaan säädettäväksi yleiseksi edellytykseksi ilmoituksenvaraisen elinkeinon harjoittamiselle, että elinkeinonharjoittajalla on oltava edustaja, jolla on kotipaikka Suomessa ja jolla on oikeus tämän puolesta ottaa vastaan haasteita ja muita tiedoksiantoja. Edustajan asettamista koskeva velvollisuus ei kuitenkaan koskisi yksityistä elinkeinonharjoittajaa, jolla on kotipaikka Suomessa, eikä yhteisöä ja säätiötä, jolla on haasteiden ja muiden tiedoksiantojen vastaanottamiseen oikeutettu, yhteisöstä tai säätiöstä pidettävään rekisteriin merkitty muu edustaja, jolla on kotipaikka Suomessa. Käytännössä ainakin jollakin kauppa-, yhdistys- tai säätiörekisteriin merkityllä passiiviseen edustamiseen oikeutetulla on kotipaikka Suomessa, jolloin puheena olevaa erityisen edustajan asettamiseen velvoittavaa

säännöstä ei sovellettaisi. Jos esimerkiksi osakeyhtiön prokuristilla, toimitusjohtajalla, hallituksen jäsenellä tai nimen kirjoittamiseen oikeutetulla ei ole kotipaikkaa Suomessa, ehdotetaan, että elinkeinonharjoittajan olisi asetettava edustaja ja ilmoitettava hänet kaupparekisteriin merkittäväksi. Kotipaikalla tarkoitettiin säännöksessä väestökirjalain (141/69) mukaista kotipaikkaa.

Elinkeinoilmoitusmenettelyä ehdotetaan uudistettavaksi. Ehdotuksen toteuttaminen edellyttää luonnollisten henkilöiden sekä elinkeinotoimintaa harjoittavien aatteellisten yhdistysten ja säätiöiden kaupparekisterilain mukaisen ilmoitusvelvollisuuden laajentamista vastaamaan elinkeinolaissa säädettyä ilmoitusvelvollisuutta. Muutos lisäisi jossakin määrin perusilmoituksen tekemiseen velvoitettuja sekä perusilmoitukseen liitettäviä asiakirjoja ja siinä ilmoitettavia tietoja. Elinkeinonharjoittajan kannalta tilanne selkiytyisi, koska esimerkiksi yrityksen perustamiseen ja elinkeinotoiminnan aloittamiseen liittyvät ilmoitukset tehtäisiin yhdelle viranomaiselle. Samojen tietojen esittäminen kahdelle eri rekisteriviranomaiselle ei ole taroituksenmukaista eikä perusteltua.

Esityksessä ehdotetaan luovuttavaksi suomalaisten sivuliikkeiden ilmoitusvelvollisuudesta ja vastaavan hoitajan asettamisesta. Voimassa olevan elinkeinolain 9 §:n mukaan sivuliikkeen eli osaston tai haara liikkeen perustamisesta on tehtävä elinkeinoilmoitus. Velvollisuus kattaa sekä toiselle paikkakunnalle perustettavan sivuliikkeen että ulkomaisen elinkeinonharjoittajan Suomeen perustettavan sivuliikkeen. Toiselle paikkakunnalle perustettavan sivuliikkeen ilmoittamisella ei voida katsoa olevan itsenäistä merkitystä. Sivuliike toimii pääliikkeen toiminnimeä käyttäen, joten se voidaan yksilöidä suhteessa pääliikkeeseensä.

Elinkeinolain 1 § ehdotetaan muutettavaksi siten, että ulkomaisen elinkeinonharjoittajan elinkeinotoiminnan harjoittamisen edellytykseksi säädettäisiin sivuliikkeen rekisteröiminen. Kyseisestä sivuliikkeestä olisi aina tehtävä kaupparekisterilain mukainen perusilmoitus, jonka yhteydessä tutkittaisiin ilmoituksenvaraisen elinkeinon harjoittamiselle elinkeinolain 6 §:ssä asetettujen edellytysten toteutuminen. Ulkomaisen elinkeinonharjoittajan sivuliikkeen vastuunalaisen hoitajan asettamisvelvollisuudesta ei ole tällöin tarpeen säätää erikseen, koska vähimmäisvaatimuksena olisi ehdotetun 6 §:n 3 momentissa säädettävän edustajan aset-

tamiseen velvoittava säännös. Elinkeinonharjoittajan oman harkinnan varaan jäisi sivuliikkeen edustajalle annettavan valtuutuksen muu laajuus.

2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

2.1. Nykyinen tilanne

2.1.1. Lainsäädäntö

2.1.1.1. Laki elinkeinon harjoittamisen oikeudesta

Voimassa oleva elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annettu laki on vuodelta 1919. Laki vastaa elinkeinovapautta ja ulkomaalaisen elinkeinonharjoittamisoikeutta koskevien säännösten osalta vuonna 1879 elinkeinoista annettua asetusta, joka kumottiin lopullisesti 28 päivänä marraskuuta 1952 elinkeinoista 31 päivänä maaliskuuta 1879 annetun asetuksen kumoamisesta ja pakollisten elinkeinoyhdistysten lakauttamisesta annetulla lailla (411/52). Elinkeino laissa säädetty ulkomaalaisen elinkeino-oikeuteen kohdistuva sääntely pohjautuu siten 1800-luvun taustaoletuksille.

Elinkeino laissa ilmaistaan elinkeinovapauden periaate. Sen mukaan Suomen kansalaisella ja laillisesti perustetulla yhteisöllä, joka sääntöjen sä mukaan on oikeutettu harjoittamaan elinkeinoa, on oikeus harjoittaa kaikenlaista hyvän tavan mukaista liikettä tai muuta elinkeinoa Suomessa. Elinkeinovapaus on voimassa silloin, kun lain 3 §:n 1—27 kohdassa mainittuja elinkeinoja koskevista säännöksistä ei muuta johdu.

Elinkeinot jaetaan niin sanottuihin vapaisiin ja ohjesääntöisiin elinkeinoihin. Vapaita elinkeinoja ovat elinkeino omaksi elatukseksi sekä ilmoituksenvaraiset elinkeinot. Lain 5 §:n mukainen itsensä elättämisen oikeus on riippumaton luvasta ja ilmoituksesta. Jotta toiminta kuuluisi itsensä elättämisen oikeuden piiriin edellytetään, ettei elinkeinon harjoittamisessa käytetä muita apulaisia kuin aviopuolisoa tai suoraan etenevää polvea olevia vajaavaltaisia jälkeläisiä ja toimintaa harjoitetaan liikehuoneistoa, konttoria tai erityistä myyntipaikkaa pitämättä. Tämä itsensä elättämisen oikeus on

myös sillä, joka ei hallitse itseään ja omaisuuttaan. Koska laissa säädetään ilmoitusvelvollisuudesta ja elinkeinoluvan hankkimisesta vain tiettyjen edellytysten täytyessä, voidaan päätellä, että kaikissa muissa tapauksissa saa jokainen elinkeino-oikeuden soveltamisalaan kuuluva harjoittaa laillista ja hyvän tavan mukaista elinkeinoa lupaa siihen hankkimatta ja elinkeinoilmoitusta tekemättä sekä riippumatta siitä, hallitseeko itseään ja omaisuuttaan.

Vapaa elinkeino on ilmoituksenvarainen, mikäli jompikumpi tai kumpikaan itsensä elättämisen oikeuden edellytyksistä ei toteudu. Ilmoituksenvaraisen elinkeinon harjoittajan tulee lain 6 §:n mukaan hallita itseään ja omaisuuttaan. Toisaalta 6 §:n 2 momentin mukaan toiminnan harjoittaminen on mahdollista vajavaltaisellekin holhoajan suostumuksella.

Ohjesääntöisistä elinkeinoista säädetään lain 3 §:ssä. Pykälässä mainittuja elinkeinoja koskevat säännökset sisältävät sekä elinkeinonharjoittajaan että harjoitettavaan toimintaan kohdistuvia säännöksiä. Useilla säännellyillä aloilla vaaditaan elinkeinolupa. Eräillä aloilla ulkomaalaisen oikeutta harjoittaa elinkeinoa on rajoitettu tai se on kokonaan kielletty.

Elinkeinotoimintaa Suomessa harjoittava ulkomaalainen tai sivuliikkeen kautta toimintaa harjoittava ulkomainen elinkeinonharjoittaja tarvitsee aina lain 2 §:n mukaisen elinkeinoluvan. Elinkeinoluvan myöntämisen edellytyksenä on, että ulkomaalainen oleskelee laillisella luvalla maassa, että on täysivaltainen sekä että hän asettaa täyden takauksen tai muun vakuuden valtiolle ja kunnalle kolmena vuonna menevistä veroista ja julkisista maksuista. Myös ulkomaisen elinkeinonharjoittajan maahan perustettavalle sivuliikkeelle elinkeinoluvan myöntämisen ehtona on vakuuden asettaminen. Lääninhallituksen lupaharkinta on 2 §:n 3 momentin nojalla vapaata tarkoituksenmukaisuusharkintaa. Lupa on läänikohtainen.

Jos elinkeinolupa myönnetään, luvan saaneen ulkomaalaisen ja luvan saaneesta ulkomaisen elinkeinonharjoittajan sivuliikkeestä on lain 2 §:n 4 momentin mukaan tehtävä 7 §:n mukainen elinkeinoilmoitus, jossa on selvitettävä henkilö, joka johtaa liikettä elinkeinonharjoittajan ollessa maasta poissa. Liikkeen toiminnasta vastaavan tulee olla sekä oikeutettu että velvollinen Suomen tuomioistuimessa vastaamaan oikeusasioissa, jotka liikkeen harjoittamisesta saattavat syntyä.

Ulkomaalaisten sekä eräiden yhteisöjen oi-

keudesta ryhtyä yhtiömieheksi kauppayhtiöön ja kommandiittiyhtiöön annetun lain 1 ja 2 §:n mukaan ulkomaalainen tai ulkomainen yhteisö ei saa ilman valtioneuvoston lupaa tehdä sopimusta avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön perustamisesta. Sama koskee ulkomaalaisten sekä eräiden yhteisöjen oikeudesta omistaa ja hallita kiinteää omaisuutta ja osakkeita annetun lain 2 §:ssä tarkoitettua suomalaista yhteisöä. Lupa voidaan myöntää vain ulkomaalaiselle, joka on saanut oikeuden harjoittaa elinkeinoa Suomessa.

Elinkeinolain 3 §:ssä lueteltuja elinkeinoja koskevista säännöksistä ilmenee, milloin kyseisen elinkeinotoiminnan harjoittaminen on luvanvaraista. Luvanvaraisen elinkeinon harjoittamiseen vaaditaan ulkomaalaiselta siten kaksi erillistä lupaa, mikäli kyseisen toiminnan harjoittaminen on säädetty mahdolliseksi ulkomaalaiselle tai ulkomaisen elinkeinonharjoittajan sivuliikkeelle. Ehdoton on esimerkiksi lain 2 §:n 1 momentissa säädetty kielto, jonka mukaan ulkomaalaiselle ei voida myöntää lupaa kulkukaupan harjoittamiseen.

Ulkomaalaisella on ennen nykyisen elinkeinolain säätämistäkin ollut oikeus ilman eri hakemusta ja lupaa kaikkialla maassa ostella maalaistuotteita sekä kaupunkien satamissa aluksellaan myyskennellä maahan tuomiaan ruokatarvikkeita. Viimeksi mainittua toimintaa ulkomaalainen saa lain 2 §:n 5 momentin nojalla harjoittaa suoritettuaan kaupunkikunnalle sen määräämän elinkeinomaksun ja noudattamalla tullilakien ja satamajärjestysten ohjeita. Tulliverolaissa (575/78) ja -asetuksessa (576/78) lähtökohtana on, että tavaran maahantuonti on verollista, jollei siitä ole säädetty poikkeusta.

Jos elinkeinotoiminnan aloittamisesta on tehtävä elinkeinoilmoitus, ilmoitus tehdään elinkeinolain 7 §:n mukaisesti kaupungissa maistraatille ja maalla nimismiehelle siinä kunnassa, jossa elinkeinoa tullaan harjoittamaan. Myös suomalaisen elinkeinonharjoittajan toiselle paikkakunnalle perustettavasta sivuliikkeestä on lain 9 §:n mukaisesti tehtävä elinkeinoilmoitus. Vastaava ilmoitusvelvollisuus koskee myös elinkeinotoiminnan lopettamista. Maistraatti ja nimismies pitävät luetteloa tehtävistä elinkeinoilmoituksista. Kyseisestä luettelosta lähetetään ote vuosittain veroviranomaiselle. Elinkeinotoiminnan harjoittamisesta säädettyä ilmoitusta siitä edeltäpäin tekemättä rangaistaan elinkeinolain 27 §:n mukaan.

2.1.1.2. Kaupparekisterilaki

Elinkeinonharjoittajista, jotka ovat velvolliset tekemään kaupparekisteri-ilmoituksen, säädetään kaupparekisterilain 3 §:ssä. Kaupparekisterilain mukainen perusilmoitus on aina tehtävä muun muassa avoimesta yhtiöstä, kommandiittiyhtiöstä ja osakeyhtiöstä. Velvollisuus koskee myös elinkeinoa harjoittavaa aatteellista yhdistystä ja säätiötä, joka kirjanpitolain (655/73) mukaan on velvollinen toimittamaan rekisteriviranomaiselle jäljennöksen tilinpäätöksestään. Toimittamisvelvollisuus koskee kirjanpitolain 33 §:n mukaan liiketoimintaa harjoittavaa aatteellista yhdistystä ja säätiötä, jonka liikevaihto on suurempi kuin 2 000 000 markkaa tai jonka taseen loppusumma on suurempi kuin 1 000 000 markkaa. Tällöin asianmukaisesti yhdistysrekisteriin tai säätiörekisteriin merkitty aatteellinen yhdistys ja säätiö on elinkeinotoiminnan harjoittamisen osalta ilmoitusvelvollinen myös kaupparekisteriin. Perusilmoitusvelvollisuus koskee myös yksityistä elinkeinonharjoittajaa, jolla on pysyvä toimipaikka ja palveluksessa on vähintään kaksi työntekijää. Velvollisuus ei kuitenkaan koske maatilatalouden eikä kalastuksen harjoittajaa. Vastaava velvollisuus on myös Suomeen sivuliikkeen perustavalla ulkomaisella elinkeinonharjoittajalla. Toisaalta kaupparekisterilain 3 §:n 2 momentin mukaan kaikilla muilla elinkeinonharjoittajilla kuin laivanisännistöillä on oikeus vapaaehtoisena ilmoituksen tekemiseen.

Suomeen sivuliikkeen perustavan ulkomaisen elinkeinonharjoittajan perusilmoituksessa ilmoitettavista asioista säädetään kaupparekisteriasetuksen (208/79) 17 §:ssä. Perusilmoituksessa on mainittava muun muassa sivuliikkeen toiminimi, jonka tulee sisältää ulkomaisen elinkeinonharjoittajan toiminimi sen sivuliikkeeksi osoittavin lisäyksin. Perusilmoituksessa on mainittava myös elinkeinonharjoittajan täydellinen nimi, kansalaisuus ja kotipaikka sekä harjoitettavan toiminnan laatu. Perusilmoituksen voi kaupparekisteriasetuksen 18 §:n mukaan tehdä vain sellainen elinkeinonharjoittaja, joka harjoittaa elinkeinoa myös kotimaassaan. Milloin ulkomaisena elinkeinonharjoittajana on yhteisö tai säätiö, on ilmoitukseen liitettävä ote asianomaisesta rekisteristä taikka muu selvitys yhteisön tai säätiön olemassaolosta sekä jäljennös yhteisön yhtiöjärjestyksestä, säännöistä tai muista vastaavista asiakirjoista. Perusilmoituksessa mainitaan lisäksi sivuliikkeen vas-

tuunalaisen hoitajan täydellinen nimi, kansalaisuus ja kotipaikka sekä jokaisen toiminimen kirjoittajan nimi.

2.1.1.3. Haasteen tiedoksianto koskeva lainsäädäntö

Edustamisessa voidaan erottaa aktiivinen ja passiivinen edustaminen, joista edellisellä tarkoitetaan tahdonilmaisun antamista ja jälkimmäisellä sen vastaanottamista. Yleisenä lähtökohtana on, että haaste voidaan antaa sitovasti tiedoksi yhteisön tai säätiön passiiviseen edustamiseen kelpoiselle.

Osakeyhtiölain 16 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan haaste katsotaan yhtiölle toimitetuksi, kun se on annettu tiedoksi hallituksen jäsenelle, toimitusjohtajalle tai muulle, jolla on oikeus yksin tai yhdessä toisen kanssa kirjoittaa toiminimi. Haaste katsotaan osuuskuntalain (247/54) 84 §:n mukaan osuuskunnalle toimitetuksi, kun se on annettu tiedoksi jollekulle hallituksen jäsenelle tai sille, jolla on oikeus yksin tai yhdessä toisen kanssa kirjoittaa toiminimi. Vastaavasti menetellään myös muun osuuskunnalle toimitettavan ilmoituksen suhteen. Avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetun lain (389/88) 3 luvun 4 §:n mukaan haasteen ja muun tiedoksiannon katsotaan tulleen yhtiön tietoon, kun se on annettu tiedoksi yhtiömiehelle, toimitusjohtajalle tai prokuristille. Edellä mainittujen yhteisöjen nimen kirjoittamiseen oikeutetut on ilmoitettava kaupparekisteriin merkittäviksi.

Yhdistyslain (503/89) 36 §:n 5 momentissa säädetään, että haaste ja muu tiedoksianto katsotaan yhdistykselle toimitetuksi, kun se on annettu tiedoksi henkilölle, jolla on oikeus yksin tai yhdessä toisen kanssa kirjoittaa yhdistyksen nimi. Vastaavasti säätiölain 10 §:n 3 momentin mukaan haasteen ja muun tiedoksiannon katsotaan tulleen säätiölle toimitetuksi, kun se on annettu tiedoksi hallituksen puheenjohtajalle tai henkilölle, jolla on oikeus yksin tai yhdessä toisen kanssa kirjoittaa säätiön nimi. Nimen kirjoittamiseen oikeutetut näkyvät yhdistysten osalta yhdistysrekisteristä ja säätiöiden osalta säätiörekisteristä.

Oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 16 §:n 2 momentti sisältää yleissäännöksen haasteen tiedoksiannosta. Sen mukaan on haaste, sikäli kuin jonkin tapauksen varalta ei ole toisin säädetty, toimitettava jollekulle niistä, joilla on

oikeus edustaa haastettavaa, taikka, jos edustajaa ei ole, haasteesta annettava oikeaksi todistettu jäljennös julkipantavaksi, niin kuin julkisista kuulutuksista on säädetty.

2.1.2. Käytäntö

Ulkomaalaisen anoessa elinkeinolupaa lääninhallitukselta on käytäntö ollut, että ennen luvan myöntämistä on asiasta pyydetty lausunto työministeriöltä, poliisilta ja kunnalta. Veroviranomaisen lausunto verojen ja julkisten maksujen määrästä vakuuden suuruuden määrittämiseksi tulee olla elinkeinolupahakemuksen liitteenä.

Voimassa olevan elinkeinolain 2 §:ssä säädetään elinkeinoluvan myöntämisen edellytykseksi, että ulkomaalainen oleskelee laillisella luvalla maassa. Korkein hallinto-oikeus on huhtikuun 19 päivänä 1991 antamassaan ratkaisuisa (taltio 1332) todennut, ettei elinkeinolaissa aseteta elinkeinoluvan myöntämisen edellytykseksi vakituista oleskelua Suomessa, joten myös viisumilla maassa oleskeleva ulkomaalainen on oikeutettu saamaan elinkeinoluvan, mikäli muut laissa säädetty edellytykset täyttyvät.

Myös pohjoismaiden kansalaisten on hankittava elinkeinolupa saadakseen harjoittaa elinkeinotoimintaa Suomessa. Lupaa myönnettäessä heiltä ei kuitenkaan elinkeinolain 2 §:n 6 momentin nojalla ja Suomen, Norjan, Ruotsin ja Tanskan välillä passintarkastuksen poistamisesta Pohjoismaiden välisillä rajoilla tehdyn sopimukseen (SopS 10/58) sekä ulkomaalaislain (378/91) 10 §:ään perustuen vaadita näyttöä oleskeluoikeudesta.

Elinkeinoluvan myöntämisen edellytyksenä on myös, että ulkomaalainen tai ulkomainen elinkeinonharjoittaja asettaa vakuuden valtiolle ja kunnalle kolmena vuonna menevistä veroista ja julkisista maksuista. Lääninhallituksilta saadun selvityksen mukaan verovelkaa ei ole koskaan jouduttu kyseisestä vakuudesta perimään. Asetettavaksi määrätyn vakuuden suuruus ja muoto vaihtelevat lääneittäin. Useissa lääneissä vaaditaan määrältään rajoittamaton henkilötakaus. Tiettyyn rajaan asetettujen vakuuksien keskiarvo on 20 000—30 000 markkaa.

Tulliverolainsäädäntö ei tunne elinkeinolain 2 §:n 5 momentin mukaista myyskentelyoikeutta. Maahan tuoduista ruokatarpeista on mak-

settava tavaroiden maahantuonnille säädetty verot. Ruokatarpeiden myymisestä alukselta on lisäksi suoritettava asianomaisen kaupunkikunnan asettama elinkeinomaksu. Tällaisia maksuja ei ole käytännössä peritty.

Elinkeinoilmoituksen vastaanottanut viranomainen on viikon kuluessa velvollinen antamaan siitä todistuksen. Todistus on osoituksena ilmoitusvelvollisuuden täyttämistä. Sillä ei ole oikeutta perustavaa merkitystä. Ilmoituksen laiminlyöminen on rangaistavaa elinkeinolain 27 §:n nojalla. Toisaalta oikeuskäytännössä on tulkittu (KHO 1980 A II 91), ettei viranomaisella ole valtaa estää ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönyttä harjoittamasta vapaata elinkeinoa tai elinkeinoa, jolle hän on saanut vaadittavan luvan.

2.2. Asian valmistelu

Asiaa on valmisteltu kauppa- ja teollisuusministeriön asettamassa elinkeinotyöryhmä II:ssä.

Hallituksen esityksen pohjana on työryhmän laatima ehdotus hallituksen esitykseksi laiksi elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain muuttamisesta sekä siitä pyydetty lausunnot. Kauppa- ja teollisuusministeriö pyysi lausunnon seuraavilta viranomaisilta ja järjestöiltä: oikeusministeriö, sisäasiainministeriö, valtiovarainministeriö, ulkoasiainministeriö, työministeriö, Uudenmaan lääninhallitus, kilpailuvirasto, kuluttajavirasto, kuluttaja-asiamies, Keskuskauppakamari ja Suomen Yrittäjien Keskusliitto SYKL ry.

Lausunnonantajat ovat suhtautuneet ehdotettuihin muutoksiin myönteisesti. Lausunnonantajien esittämät näkökohdat on mahdollisuuksien mukaan otettu huomioon esitystä lopulliseen muotoon saatettaessa.

Edustajaa koskeva säännös on valmisteltu yhteistyössä oikeusministeriön ja elinkeinoilmoituksen yhdistämistä kaupparekisteri-ilmoituksen yhdessä patenti- ja rekisterihallituksen kanssa.

Esitys on saatettu lopulliseen muotoonsa virkamiestyönä kauppa- ja teollisuusministeriössä.

3. ETA-sopimuksen määräykset sijoittautumisoikeudesta ja palvelujen tarjoamisen vapaudesta

ETA-sopimuksen 31 artiklan mukaan ETA-

valtiot sitoutuvat lainsäädännössään toteuttamaan sijoittautumisoikeuden periaatteen. Sijoittautumisoikeudella tarkoitetaan muiden luonnollisten henkilöiden kuin palkkatyöläisten oikeutta muuttaa sopimusvaltiosta toiseen harjoittamaan taloudellista laatua olevaa toimintaa. Vastaanottajavaltion tulee sallia ETA-kansalaisten elinkeinotoiminnan harjoittaminen yhdenmukaisin ehdoin omiin kansalaisiin nähden. Oikeus koskee kansalaisuudesta riippumatta myös elinkeinonharjoittajan puolisoa, alle 21-vuotiaita lapsia sekä perheen huollettavana olevia sukulaisia.

Sijoittautumisoikeus käsittää sekä oikeuden ryhtyä itsenäiseen elinkeinotoimintaan että oikeuden perustaa yhtiötä yhdenvertaisin ehdoin vastaanottajavaltion omiin kansalaisiin nähden. Sijoittautumisoikeus kattaa myös tilanteen, jossa sopimusvaltiossa päätoimipaikkaansa pitävä elinkeinonharjoittaja perustaa agentuuriliikkeen, sivuliikkeen tai tytäryhtiön toiseen sopimusvaltioon. Sivuliikkeen perustamisoikeus edellyttää kuitenkin pääliikettä toisessa sopimusvaltiossa, jonka olemassaolosta vastaanottajavaltio voi vaatia näyttöä.

Sivuliikkeen perustamiseen liittyvää sääntelyä on EY:ssä täsmennetty julkistamisvaatimuksista, jotka koskevat toisen valtion lainsäädännön alaisten, yhtiömuodoltaan tietynlaisten yhtiöiden jäsenvaltioon avaamia sivuliikkeitä, 21 päivänä joulukuuta 1989 annetulla yhdenkättätoista neuvoston direktiivillä (89/666/ETY), jäljempänä yhdestoista yhtiöoikeudellinen direktiivi. Direktiivi sisältää säännökset ulkomaisen yhtiön johonkin jäsenvaltioon perustamasta sivuliikkeestä julkistettavista tiedoista. Julkistamisen tarkoituksena on suojata sekä sivuliikkeen perustavan yhtiön osakkeenomistajia että niitä kolmansia henkilöitä, jotka asioivat sivuliikkeen kanssa. Lisäksi direktiivin tavoitteena on helpottaa sivuliikkeen perustamista toiseen jäsenvaltioon. Yhdestoista yhtiöoikeudellinen direktiivi kuuluu ETA-sopimuksen liitteeseen XXII, johon viitataan ETA-sopimuksen 77 artiklassa.

ETA-sopimuksen 34 artiklan mukaan sopimusvaltion lainsäädännön mukaisesti perustettu yhtiö, jonka sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on sopimusvaltioiden alueella, rinnastetaan sijoittautumisoikeuden osalta ETA-kansalaiseen.

Kyseisen artiklan toisen kappaleen määritelmän mukaan 'yhtiöllä' tarkoitetaan siviili- ja kauppaoikeudellisia yhtiöitä, osuustoiminnalli-

sia yhtiöitä sekä muita julkis- tai yksityisoikeudellisia oikeushenkilöitä, lukuun ottamatta niitä, jotka eivät tavoittele voittoa.

Sopimuksen 36 artiklan mukaan ETA-valtiot sitoutuvat lainsäädännössään toteuttamaan palvelujen tarjoamisen vapauden. Palvelujen tarjoamisen vapaudella tarkoitetaan elinkeinotoiminnan harjoittamista sopimusvaltioiden rajat ylittäen. Harjoitettavan toiminnan tulee olla luonteeltaan tilapäistä. Tilapäisyysehdon täytyessä vastaanottajavaltion tulee sallia toiminnan harjoittaminen ehdoilla, jotka se asettaa kyseistä toimintaa harjoittavalle omalle kansalaiselleen. Mikäli tilapäisyysehto ei toteudu, sovelletaan toiminnan harjoittamiseen sijoittautumisoikeutta koskevia määräyksiä.

Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen mukaan (asiassa 2/74, Reyners ja asiassa 33/74, Van Binsbergen) Rooman sopimuksen 52 artikla, 59 artiklan 1 kohta ja 60 artiklan 3 kohta ovat välittömästi sovellettavissa kansallisessa tuomioistuimessa. Syrjintätilanteessa voidaan vedota suoraan perustamissopimuksen määräkseen riippumatta siitä, miten asiasta on kansallisessa lainsäädännössä säädetty.

ETA-sopimuksen sisältö on kyseisiltä kohdin yhteneväinen Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen määräysten kanssa ja Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen päätökset sitovat Suomea ETA-sopimuksen 6 artiklan nojalla. Hallituksen esitys Euroopan talousalueen perustamiseen liittyvän sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä (HE 95/1992 vp) sisältää ehdotuksen laiksi Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen määräysten soveltamisesta. Suoran sovellettavuuden merkitys käy ilmi kyseisen lakiehdotuksen 2 §:stä.

4. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset

Ehdotetulla muutoksella kumottaisiin nykyinen ulkomaalaisen ja ulkomaisen elinkeinonharjoittajan sivuliikkeen elinkeino-oikeuteen liittyvä lupakäytäntö. Muutoksella olisi vaikutuksia viranomaisorganisaatioon lähinnä lääninhallituksissa, joista lupamenettelytehtävät tältä osin poistuisivat. Esityksellä olisi vähäisiä vaikutuksia myös lausunnon antavissa viranomaisissa.

Ulkomaalaisen elinkeinonharjoittajan ja ulkomaisen elinkeinonharjoittajan sivuliikettä

koskevasta lupapäätöksestä on suoritettu valtiolle leimaveroa leimaverolain 6 ja 8 §:n mukaisesti. Leimaveron määrä on vuoden 1992 alusta voimaantulleen leimaverolain muuttamisesta annetun lain (1555/91) mukaan ollut 1400 markkaa. Leimaverotuotto poistuisi tältä osin.

Ilmoituksenvaraisesta elinkeinosta on ennen toiminnan aloittamista tehtävä kirjallinen ilmoitus maistraatille tai nimismiehelle siinä kunnassa, jossa elinkeinoa tullaan harjoittamaan. Kyseisen ilmoituksen yhdistäminen kaupparekisteriin tehtävään perusilmoitukseen vähentää maistraattien ja nimismiesten työmäärää. Toisaalta työmäärän lisäys kaupparekisteriviranomaisessa on vähäinen, koska elinkeinonharjoittajat ovat jo nykyisen kaupparekisterilain mukaisesti laajalti velvollisia perusilmoituksen tekemiseen. Perusilmoitukseen liitettävä selvitys lisää kyseiseltä osin työmäärää kaupparekisterilain mukaisessa viranomaisessa. Toisaalta toimintojen siirtäminen toisesta viranomaisesta toiseen ei kokonaisuudessa lisää eikä vähennä työmäärää.

Kaupparekisteriin tehtävä perus- ja muutosilmoitus on varustettava leimaverolain 14 §:ssä säädetyllä määrällä leimamerkkejä. Leimavermäärät vaihtelevat siten, että perusilmoituksesta peritään leimaveroa 350 markasta 1400 markkaan ja muutosilmoituksesta 280 markasta 1400 markkaan. Kaupparekisterilain muuttamisen jälkeen leimaverotuotto kasvaa siltä osin kuin yksityisten elinkeinonharjoittajien ja elinkeinotoimintaa harjoittavien aatteellisten yhdistysten ja säätiöiden kaupparekisteri-ilmoitusvelvollisuus laajenee.

Kauppa- ja teollisuusministeriölle ehdotetaan oikeutta myöntää erivapaus elinkeinolain 1 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa säädettävistä edellytyksistä. Osakeyhtiölakiin, asunto-osakeyhtiölakiin, avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annettuun lakiin, osuuskuntalakiin, prokuralakiin, säätiölakiin sekä vesilakiin sisäl-

tyvien kansalaisuus- ja kotipaikkavaatimusten muuttamisesta annetussa hallituksen esityksessä ehdotetaan vastaavaa poikkeuslupamenettelyä. Kyseiseltä osin kauppa- ja teollisuusministeriön työmäärä jossakin määrin lisääntyy.

Kokonaisuutena voidaan arvioida, ettei muutos lisää valtion menoja.

5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Hallituksen esityksessä ulkomaalaisten yritystojoja ja kiinteistönhankintaa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 120/1992 vp) ehdotetaan uudistettavaksi lainsäädäntö, joka koskee ulkomaalaisen oikeutta omistaa ja hallita kiinteistöjä sekä suomalaisia yrityksiä. Esitys sisältää ehdotukset sekä laiksi ulkomaalaisten yritystojojen seurannasta että laiksi ulkomailla asuvien ja ulkomaisten yhteisöjen kiinteistönhankintojen valvonnasta. Esityksellä on tarkoitus olennaisesti helpottaa ulkomaisten investointien suuntautumista Suomeen, jos esitys hyväksytään, vapautuu osakkeiden ja kiinteistöjen omistus lähes kokonaan.

Elinkeinolaissa säädettäväksi ehdotettu edustajan asettamiseen velvoittava säännös liittyy edellä mainittuun yhteisöeläinsäädännön kansalaisuus- ja asuinpaikkasäännösten uudistamista koskevaan hallituksen esitykseen.

Hallitus on antanut esityksen maistraattien lakkauttamiseen liittyväksi lainsäädännöksi (HE 131/1992 vp). Esitys liittyy alioikeuksien yhdistämiseen, jossa raastuvanoikeudet ja kihlakunnanoikeudet ehdotetaan lakkautettavaksi ja niiden sijaan perustettavaksi käräjäoikeudet 1 päivästä joulukuuta 1993. Tässä yhteydessä ehdotetaan myös maistraattien lakkauttamista ja niiden tehtävien jakamista pääasiassa kihlakuntien rekisteritoimistoille.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki elinkeinon harjoittamisen oikeudesta

1 §. Pykälässä ilmaistaan elinkeinovapauden periaate. Periaate ei merkitse sääntelemättömyyttä vaan sitä, että oikeudesta harjoittaa elinkeinoa ja sen edellytyksistä säädettäisiin lailla. Elinkeinon käsite sisältäisi kauppa-, tehdas- ja käsityöliikkeen sekä myös muun ansionsaantia tai elatusta tarkoittavan liikkeen tai elinkeinon harjoittamisen. Harjoitettavan toiminnan tulisi olla laillista ja hyvän tavan mukaista. Mitä pidetään hyvän tavan mukaisena, jää viime kädessä oikeuskäytännössä ratkaistavaksi.

Pykälän 1 momentissa luetellaan suoraan lain nojalla elinkeinon harjoittamiseen oikeutetut. Ratkaisevana liityntänä olisi luonnollisen henkilön asuinpaikka. Koska elinkeinolaki saatettaisiin muutoksella vastaamaan ETA-sopimuksen asettamia vaatimuksia, lain ja ETA-sopimuksen mukainen oikeudenhaltijoiden piiri olisi lähtökohtaisesti sama. Luonnollisten henkilöiden osalta ehdotettu elinkeino-oikeus olisi kuitenkin ETA-sopimuksen edellyttämää laajempi, koska oikeus olisi myös muulla kuin ETA-valtion kansalaisella, jos tällä on asuinpaikka kyseisellä alueella.

ETA-sopimuksen mukainen henkilöiden vapaa liikkuvuus koskee sopimusvaltioiden kansalaisia sekä heidän perheenjäseniään kansalaisuudesta riippumatta. Muut kuin edellä mainitut luonnolliset henkilöt eivät kuulu sopimuksesta johdettavissa olevien oikeuksien soveltamisalaan, joten ETA-sopimuksella ei ole välitömiä vaikutuksia heidän oikeuksiinsa ja velvollisuuksiinsa esimerkiksi oleskelulupaan liittyvien seikkojen suhteen.

Pykälän 1 momentin 1 kohdassa säädetään luonnollisen henkilön elinkeino-oikeudesta. Luonnollisella henkilöllä, jolla on asuinpaikka Euroopan talousalueella, olisi oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa. Asuinpaikalla tarkoitetaan tässä pysyvää asumista jossakin Euroopan talousalueen valtiossa. Henkilöllä ei voi olla pysyvää asuinpaikkaa useammassa valtiossa, toisaalta hänellä on aina asuinpaikka jossakin valtiossa. Elinkeinon harjoittamisen kannalta ratkaisevaa on siten, onko henkilöllä asuinpaikka ETA-alueella. Kysymys siitä, onko henkilöllä asuinpaikkaa ETA-alueella, ratkaistaan

vastaavasti hänen asuinpaikkansa lain mukaisesti (lex domicilii). Mikäli henkilö asuu pysyvästi Suomessa, asuinpaikalla tarkoitettaisiin lähtökohtaisesti väestökirjalain mukaisesti määräytyvää kotipaikkaa. Pääsäännön mukaan henkilöllä on kotipaikka siinä kunnassa, jossa hänellä on kulloinkin varsinainen asuntonsa ja kotinsa. Vakiinaisen asumisen käsitteen sisältö käy ilmi väestökirja-asetuksen 20 §:stä.

Ehdotettu elinkeino-oikeus sisältää sekä pysyvän taloudellisen toiminnan harjoittamisen oikeuden että oikeuden tilapäisluontoisesti tarjota palveluja toisesta ETA-valtiosta Suomeen. Säännös rajoittaisi sellaisten ETA-kansalaisten oikeutta harjoittaa elinkeinoa, joilla ei ole asuinpaikkaa Euroopan talousalueella. Esimerkiksi muualla kuin ETA-alueella asuvan Suomen kansalaisen tulisi saada oikeuden elinkeino-oikeuden muuttaa ETA-alueelle asumaan, jollei hän hae 2 momentissa tarkoitettua poikkeuslupaa tai kuulu voimaantulosäännöksessä tarkoitettuihin elinkeinonharjoittajiin.

Pykälän 1 momentin 2 kohdassa säädetään suomalaisen yhteisön ja säätiön oikeudesta harjoittaa elinkeinoa. Nykyisessä laissa oleva viittaus yhteisön ja säätiön sääntöihin ehdotetaan poistettavaksi. Viittauksella ei ole itsenäistä merkitystä, koska elinkeinolaki ei anna laajempaa oikeutta elinkeinon harjoittamiseen kuin mitä yhteisöä tai säätiötä koskevassa erityislainsäädännössä säädetään. Yhteisöllä ja säätiöllä olisi elinkeino-oikeus, jos muualla laissa ei toisin säädetä.

Yhteisö ja säätiö saisivat oikeuden harjoittaa elinkeinoa tultuaan merkityksi julkiseen oikeushenkilörekisteriin eli kauppa-, yhdistys- tai säätiörekisteriin. Jos yhdistysrekisteriin merkitty aatteellinen yhdistys tai säätiörekisteriin merkitty säätiö aikoo harjoittaa elinkeinotoimintaa, tulisi se kuitenkin ennen elinkeinotoiminnan aloittamista ilmoittaa myös kaupparekisterilaisissa säädettävällä tavalla kaupparekisteriin merkittäväksi.

Voimassa olevan elinkeinolain 1 §:n 2 momentin käsitteet yhtiö, osuuskunta tai yhdistys korvattaisiin ehdotuksessa yhteisön käsitteellä. Säätiöiden tosiasiallisesti harjoittama elinkeinotoiminta saatettaisiin ehdotuksessa elinkeinolain mukaiseksi.

Pykälän 1 momentin 3 kohdassa säädetään ulkomaisen elinkeinonharjoittajan oikeudesta harjoittaa elinkeinoa Suomessa sivuliikkeen

kautta. Oikeus olisi ulkomaisella yhteisöllä ja säätiöllä, joka on perustettu jonkin Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion lainsäädännön mukaan ja jolla on sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka jossakin Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa. Lisäksi edellytettäisiin sivuliikkeen rekisteröimistä Suomessa.

ETA-sopimuksen 34 artiklan mukaan 'yhtiöllä' tarkoitetaan kaikkia voittoa tavoittelevia oikeushenkilöitä. Kyseiset oikeushenkilöt on sijoittautumisoikeutta koskevia määräyksiä sovellettaessa rinnastettava luonnollisiin henkilöihin. Rinnastamisella tarkoitetaan sopimuksen 31 artiklassa ja oikeushenkilöiden vastavuoroisen tunnustamisen puuttuessa oikeutta perustaa kauppaedustajan liikkeitä, sivuliikkeitä ja tytäryhtiöitä toisen sopimusvaltion alueelle. Sivuliikkeellä tarkoitetaan tässä esimerkiksi haaraosastoa tai konttoria, joka välittää päämiehelleen tilauksia tai toimii niin sanottuna päättäntäagenttina päämiehensä puolesta. Mikäli ulkomainen oikeushenkilö perustaa Suomen lain mukaisen tytäryhtiön, määräytyisi sen elinkeino-oikeus pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan.

ETA-sopimuksen 34 artiklan 1 kohta sisältää sopimusmääräykset oikeushenkilön kotipaikan määräytymisestä. Jotta oikeushenkilöllä olisi kotipaikka ETA-alueella, edellytetään, että se on perustettu jonkun ETA-valtion lainsäädännön mukaisesti ja sillä on sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka sopimusvaltion alueella. Tulkinnanvaraisuuden välttämiseksi ehdotetaan, että ETA-sopimuksen määräys otetaan elinkeinolakiin sisällöltään sellaisenaan.

ETA-sopimus ei velvoita muuttamaan nykyisessä elinkeinolaissa olevaa säännöstä ulkomaisen elinkeinonharjoittajan sivuliikkeen rekisteröimisestä. Rekisteröimismenettelystä säädetään kaupparekisterilain 3 §:ssä, jonka mukaan Suomeen sivuliikkeen perustavan ulkomaisen elinkeinonharjoittajan on ennen toiminnan aloittamista tehtävä kaupparekisterilaissa säädetty perusilmoitus. Sivuliikkeen perustamista koskevassa sääntelyssä voidaan edellyttää, että oikeushenkilöllä on pääliike toisessa sopimusvaltiossa. Vastaanottajavaltio voi myös vaatia näyttöä pääliikkeen olemassaolosta. Kyseinen näyttö esitettäisiin Suomessa kaupparekisteriviranomaiselle.

Pykälän 2 momentissa säädetään poikkeuslupamenettelystä. Kauppa- ja teollisuusministe-

riölle ehdotetaan oikeutta myöntää lupa elinkeinon harjoittamiseen myös muulle luonnolliselle henkilölle sekä yhteisölle ja säätiölle kuin sellaiselle, joka täyttää lain 1 §:n 1 momentin 1 tai 3 kohdassa säädetyt edellytykset. Voimassa olevan elinkeinolain 2 §:n nojalla myönnetty elinkeinolupa on oikeuttanut elinkeinon harjoittamiseen luvan myöntäneen läänin alueella. Kauppa- ja teollisuusministeriön myöntämä poikkeuslupa oikeuttaisi harjoittamaan elinkeinotoimintaa koko valtion alueella. Poikkeuslupamenettelyllä olisi merkitystä sekä pääliikkeille, joilla on kotipaikka muualla kuin ETA-alueella, että luonnollisille henkilöille Suomen kansalaiset mukaanluettuina, joilla ei ole asuinpaikkaa ETA-alueella.

Pykälän 3 momentissa säädetään elinkeinolain säännösten väistyvyydestä kansainvälisten sopimusten määräyksiin nähden. Elinkeino-oikeus voitaisiin kansainvälisellä sopimuksella laajentaa kattamaan myös muut kuin pykäläissä mainitut oikeudenhaltijat. Vastaavia viittauksia sopimuksiin ja niiden sitovuuteen on esimerkiksi sairausvakuutuslain 76 a §:ssä ja tulo- ja varallisuusverolain 157 ja 158 §:ssä.

6 §. Lakiehdotuksen 6 §:n 3 momentissa säädetään elinkeinonharjoittajan edustajasta. Elinkeinonharjoittajalla on aina oltava itseään ja omaisuuttaan hallitseva edustaja, jolla on kotipaikka Suomessa ja oikeus elinkeinonharjoittajan puolesta ottaa vastaan haasteita ja muita tiedoksiantoja. Säännöksessä asetettavat edellytykset täyttävä edustaja on yleinen edellytys ilmoituksenvaraisen elinkeinon harjoittamiselle.

Ehdotetulla säännöksellä pyritään lähinnä tavoitettavuuteen eli siihen, että elinkeinonharjoittajalla olisi pääsääntöisesti Suomesta tavoitettavissa oleva henkilö, jolle esimerkiksi elinkeinonharjoittajaa koskevat elinkeinotoiminnan harjoittamisesta mahdollisesti aiheutuvat haasteet ja muut tiedonannot voidaan antaa sitovasti tiedoksi. Edustajalla tulee olla niin sanottu passiivinen edustusvalta eli hänellä tulisi olla oikeus ottaa vastaan haasteita ja muita tiedoksiantoja elinkeinonharjoittajan puolesta. Elinkeinonharjoittajan omassa harkinnassa sen sijaan olisi edustajalle annettavan vastuutuksen muu laajuus.

Kotipaikalla tarkoitettaisiin säännöksessä väestökirjalain mukaisesti määräytyvää kotipaikkaa. Kuten 1 §:n perusteluissa on esitetty, henkilöllä on kotipaikka siinä kunnassa, jossa hänellä on kulloinkin varsinainen asuntonsa ja kotinsa.

Elinkeinolaissa tarkoitettujen edustajan oikeus ottaa vastaan haasteita ja muita tiedoksiantoja perustuisi elinkeinonharjoittajan valtuutukseen. Edustusvalta syntyy oikeustoimen tai siihen verrattavissa olevan oikeustosisaikan perusteella. Valtuuttamisen muodosta ei säädettäisi, mutta valtuutus olisi kuitenkin luonteensa puolesta julkisesti tiedotettu valtuutus, koska edustaja olisi ilmoitettava kaupparekisteriin merkittävaksi. Muutos asiantilassa, josta on tehty merkintä kaupparekisteriin, edellyttää muutosilmoitusta rekisteriviranomaiselle.

Edustajan asettamisvelvollisuutta koskeva säännös olisi ehdollinen. Säännöksessä asetettava vaatimus väistyisi yleensä sillä, että luonnollisella henkilöllä on kotipaikka Suomessa, tai jollakin suomalaisen yhteisön taikka säätiön rekisteriin merkityllä muulla edustajalla on kotipaikka Suomessa. Pykälässä säädettävä edustajaa koskeva edellytys olisi siten täytetty, mikäli jollakin yhteisön nimen kirjoittamiseen oikeutetulla ja rekisteriin merkityllä kuten osakeyhtiön hallituksen jäsenellä, toimitusjohtajalla, toiminimenkirjoittajalla tai prokuristilla on kotipaikka Suomessa. Ulkomaisen elinkeinonharjoittajan velvollisuus asettaa sivuliikkeelle edustaja määräytyisi pääsäännön mukaisesti.

Haaste yhteisölle ja säätiölle voidaan oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 16 §:n 2 momentin mukaan toimittaa tiedoksi jollekulle niistä, jolla on oikeus edustaa haastettavaa. Kyseinen oikeus on aina yhteisön tai säätiön rekisteriin merkityllä nimen kirjoittamiseen oikeutetulla. Kelpoisuutta koskevat säännökset sisältyvät muun muassa osakeyhtiölain 16 luvun 2 §:n 1 momenttiin, osuuskuntalain 84 §:ään, avoimesta ja kommandiitti-yhtiöstä annetun lain 3 luvun 4 §:ään, yhdistyslain 36 ja 59 §:ään ja säätiölain 10 §:n 3 momenttiin. Jos rekisteriin merkityllä nimen kirjoittamiseen oikeutetulla ei ole kotipaikkaa Suomessa, katsotaan haaste tiedoksi annetuksi, kun se on annettu tiedoksi pykälässä tarkoitettulle edustajalle.

Säännöksessä tarkoitettu edustaja on ilmoitettava kaupparekisteriin merkittävaksi. Velvollisuuden laiminlyönnin seuraamuksesta ehdotetaan säädettäväksi elinkeinolain 27 §:n 1 momentissa. Kaupparekisterilain 17 § ehdotetaan muutettavaksi siten, että ilmoitus voitaisiin tehdä joko perusilmoituksesta tai muutosilmoituksesta säädetyssä järjestyksessä. Edustaja voitaisiin siten ilmoittaa ja rekisteröidä yhtä aikaa itse toiminimen ilmoittamisen ja rekiste-

röimisen kanssa jos olisi tiedossa, ettei kenelläkään nimen kirjoittamiseen oikeutetulla ole kotipaikka Suomessa.

Pykälän 4 momentissa säädetään edustajan asettamisvelvollisuutta koskevasta poikkeuksesta, joka koskee merilain (167/39) mukaista laivanisäntää ja laivanisännistöyhtiön pääisäntää. Elinkeinolain 6 §:n 1 momentin mukaan laivanisännän ja laivanisännistöyhtiön pääisännän on hallittava itseään ja omaisuuttaan. Poikkeuksesta pääsääntöön säädetään 2 momentissa. Säännöstä itsensä ja omaisuutensa hallitsemisesta ei sisälly merilakiin. Koska olisi kuitenkin perusteltua, että laivanisännän ja laivanisännistöyhtiön pääisännän tulisi hallita itseään ja omaisuuttaan, ehdotetaan, että säännös säilytettäisiin elinkeinolaissa, vaikkei kyseisille henkilöille ehdoteta velvollisuutta edustajan asettamiseen eikä kaupparekisteri-ilmoituksen tekemiseen. Elinkeinoon harjoittaminen elinkeinolaissa säädettyjen edellytysten vastaisesti rangaistaisiin 27 §:ssä säädetyllä tavalla.

7 §. Pykälässä säädetään ilmoituksesta, joka on tehtävä ennen elinkeinotoiminnan aloittamista. Pykälän 1 momentin mukainen ilmoitusvelvollisuus koskisi elinkeinolain 6 §:n 1 momentin mukaisesti tilannetta, jossa luonnollinen henkilö aikoo harjoittaa elinkeinoa pysyvästä toimipaikasta kuten myymälästä tai konttorista käsin taikka hänen palveluksessaan tulee olemaan muu henkilö kuin puoliso tai suoraan etenevää polvea oleva vajaavaltainen jälkeläinen. Ilmoitusvelvollisuus olisi aina myös tilanteessa, jossa tarkoituksena on harjoittaa luvanvaraista elinkeinoa. Vastaavasti ulkomaisen elinkeinonharjoittajan maahan perustettavasta sivuliikkeestä olisi aina tehtävä kaupparekisterilaissa säädetty ilmoitus. Ilmoitusvelvollisten piiriä ei tältä osin ehdoteta laajennettavaksi.

Merilain mukaiselle laivanisännälle ja laivanisännistöyhtiön pääisännälle ei ehdoteta velvollisuutta kaupparekisteri-ilmoituksen tekemiseen. Kaupparekisterilain 3 §:n 2 momentti sisältää säännöksen siitä, ettei laivanisännöllä ole oikeutta perusilmoituksen tekemiseen. Laivanisännän ja laivanisännistöyhtiön pääisännän ilmoitusvelvollisuudesta säädetään erikseen alusrekisterilaissa (211/27), joten päällekkäisten rekisteri-ilmoitusten tekemiselle ei ole perusteita.

Ilmoitusvelvollisuus koskisi 7 §:ssä säädettävien edellytyksin myös maassa tapahtuvaa palveluiden tarjoamista.

Pykälän 2 momentissa säädetään suomalai-

sen yhteisön ja säätiön kaupparekisteri-ilmoituksesta. Elinkeinotoiminnan harjoittaminen yhteisö- tai säätiömuodossa voitaisiin aloittaa kaupparekisterilain mukaisen perusilmoituksen tekemisen jälkeen. Velvollisuudesta ilmoittaa elinkeinotoimintaa harjoittava yhteisö ja säätiö kaupparekisteriin merkittäväksi säädetään kaupparekisterilain 3 §:ssä.

Muulle yhteisölle kuin aatteelliselle yhdistykselle kaupparekisterimerkinnällä on oikeutta perustava merkitys. Yhteisö saa merkinnästä sekä oikeushenkilöllisyyden että ehdotuksen mukaisesti myös oikeuden elinkeinotoiminnan harjoittamiseen. Aatteellinen yhdistys ja säätiö saavat oikeushenkilöllisyyden ja oikeuskelpoisuuden merkinnästä yhdistys- tai säätiörekisteriin. Elinkeinotoimintaa harjoittava aatteellinen yhdistys ja säätiö olisi lisäksi ilmoitettava kaupparekisterilain 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetyn edellytyksin kaupparekisteriin merkittäväksi.

Mikäli harjoitettavaksi tarkoitettu elinkeino on luvasta riippuvainen, olisi myös selvitys myönnetystä luvasta toimitettava kaupparekisteriviranomaiselle. Velvoittava säännös ehdotetaan lisättäväksi kaupparekisterilain 17 §:n 2 momenttiin.

27 §. Pykälän 1 momentissa säädetään elinkeinolain säännösten rikkomisen seuraamuksista. Pykälän nojalla elinkeinonharjoittajalle, joka laiminlyö 6 §:n 3 momentissa säädetyn edustajan asettamisvelvollisuuden tai ilmoituksen tekemisen, voitaisiin tuomita rangaistuksena sakkoa. Vastaavasti voitaisiin elinkeinolain tai muualla laissa tai asetuksessa olevien säännösten mukaisesti määräytyvän elinkeino-oikeuden ylittämisestä tuomita sakkorangaistus.

Voimaantulosäännös. Voimaantulosäännöksen 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka nojalla aikaisemmin voimassa olleen lain nojalla elinkeinoa harjoittavat voisivat jatkaa elinkeinotoimintansa harjoittamista 1 §:n 1 momentin 1 tai 3 kohdassa ehdotettujen vaatimuksen estämättä. Momentti koskisi esimerkiksi sellaista viisumin nojalla maassa oleskelevaa muun kuin ETA-valtion kansalaista, jolle on myönnetty elinkeinolupa kohdassa 2.1.2. mainitun korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen mukaisesti. Säännös koskisi myös esimerkiksi sellaista venäläistä elinkeinonharjoittajaa, joka on perustanut haarakonttorin Suomeen, sekä elinkeinoa harjoittavaa Suomen kansalaista, jolla on kotipaikka Virossa.

Voimaantulosäännöksen 3 momenttiin ehdo-

tetaan otettavaksi säännös aikaisemman lain 2 §:n nojalla ulkomaalaiselta ja ulkomaiselta elinkeinonharjoittajalta vaaditusta vakuudesta. Kyseinen vakuus on asetettu vakuudeksi valtiolle ja kunnalle kolmena vuonna menevistä veroista ja julkisista maksuista. Vakuudenhaltija voisi luovuttaa takauksen tai muun vakuussitoumuksen hallinnastaan, kun on selvää, ettei vakuussitoumukseen kohdistu vaateita. Vakuus vastaisi julkisen vallan niistä saatavista, jotka kohdistuvat ennen tämän lain voimaantuloa olleeseen aikaan.

Eduskunnassa on käsiteltävänä hallituksen esitys maistraattien lakkauttamiseen liittyväksi lainsäädännöksi. Kyseisessä esityksessä ehdotetaan maistraatit lakkauttaviksi ja niiden tehtävien siirtämistä muille viranomaisille. Elinkeinolaista aiheutuvat tehtävät ehdotetaan siirrettäväksi väestökirjahallinnosta annetussa laissa (76/84) tarkoitettulle rekisteritoimistolle eli kihlakunnan rekisteritoimistolle. Maistraattien hallussa olevat vakuusasiakirjat siirtyvät niiden tehtävät vastaanottavalle viranomaiselle.

1.2. Kaupparekisterilaki

Yleistä. Elinkeinolaissa säädetystä elinkeinoilmoitusmenettelystä ehdotetaan luovuttavaksi ja siirryttäväksi kaupparekisterilain mukaiseen ilmoitusmenettelyyn. Ehdotettu elinkeinolain 7 §:n 1 momentti edellyttäisi kaupparekisterilain muuttamista siten, että kaupparekisterilaissa säädetty velvollisuus perusilmoituksen tekemiseen laajennettaisiin vastaamaan elinkeinolaissa säädettyä ilmoitusvelvollisuutta. Nykyisessä elinkeinoilmoituksessa ilmoitettavat seikat sekä selvitykset esitettäisiin lainmuutoksen jälkeen kaupparekisteri-ilmoituksessa. Ehdotettu elinkeinolain muutos edellyttää tältä osin tarkistuksia kaupparekisterilakiin ja -asetukseen.

Kaupparekisterilain muuttamista koskevassa ehdotuksessa on otettu huomioon jaksossa 3 mainitun ETA-sopimukseen kuuluvan yhdenmintoista yhtiöoikeudellisen direktiivin asettamat vaatimukset. Yhdeittätoista yhtiöoikeudellista direktiiviä sovelletaan sellaisten yhtiöiden, joihin sovelletaan niiden takeiden yhteensovittamisesta samanveroisiksi, joita jäsenvaltioissa vaaditaan perustamissopimuksen 58 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuilta yhtiöiltä niiden jäsenten sekä ulkopuolisten etujen suojaamiseksi annettua neuvoston ensimmäistä yhtiöoikeudellista

direktiiviä (68/151/ETY), jäljempänä ensimmäinen yhtiöoikeudellinen direktiivi, perustamiin sivuliikkeisiin. Ensimmäistä yhtiöoikeudellista direktiiviä sovelletaan osakeyhtiötyyppeihin yhteisöihin. Yhdennessätoista yhtiöoikeudellisessa direktiivissä erotetaan jäsenvaltiosta toiseen jäsenvaltioon perustetut sivuliikkeet kolmansista maista olevien yhtiöiden sivuliikkeistä. Ensin mainittujen osalta direktiivissä säädetyt vaatimukset ovat enimmäisvaatimuksia, jälkimmäisten osalta vähimmäisvaatimuksia.

Direktiivin 2 artiklan mukaan muista sopimusmaista olevien yhtiöiden sivuliikkeiden julkistamisvelvollisuus koskee vain seuraavia asiakirjoja ja tietoja:

- (a) sivuliikkeen osoite;
- (b) sivuliikkeen toiminnan tarkoitus;
- (c) rekisteri, jossa säilytetään sivuliikkeen perustaneen yhtiön asiakirjavihkoa, sekä yhtiön rekisterinumero tuossa rekisterissä;
- (d) yhtiön nimi ja oikeudellinen muoto sekä sivuliikkeen nimi, jos sillä on eri nimi kuin yhtiöllä;
- (e) tiedot henkilöistä, jotka ovat kelpoisia edustamaan joko yhtiötä tai sivuliikettä suhteessa ulkopuolisiin ja käyttämään sen puhevaltaa oikeudenkäynneissä;
- (f) yhtiön purkautuminen, selvitystila ja maksukyvyttömyysmenettelyt;
- (g) yhtiön tilinpäätösasiakirjat; sekä
- (h) sivuliikkeen lopettaminen.

Lisäksi sivuliikkeen vastaanottava jäsenvaltio voi säätää, että sivuliikkeistä on julkistettava:

- (a) sivuliikkeen edustamiseen kelpoisten henkilöiden allekirjoitukset;
- (b) sivuliikkeen perustavan yhtiön perustamis- kirja ja yhtiöjärjestys;
- (c) yhtiön olemassaoloa koskeva rekisteritodistus; ja
- (d) tiedot tuossa jäsenvaltiossaolevaan yhtiön omaisuuteen kohdistuvista vakuuksista, jos tällainen julkistaminen vaikuttaa vakuuksien pätevytyteen.

Direktiivin 7 artiklassa säädetään kolmansista maista olevien yhtiöiden sivuliikkeiden julkistamisvelvollisuudesta. Velvollisuus kattaa ainakin seuraavat asiakirjat ja tiedot:

- (a) sivuliikkeen osoite;
- (b) sivuliikkeen toiminnan tarkoitus;

(c) valtio, jonka lainsäädännön alainen yhtiö on;

(d) rekisteri, johon perustava yhtiö on merkitty, ja yhtiön rekisterinumero tuossa rekisterissä;

(e) yhtiön perustamisasiakirja ja yhtiöjärjestys,

(f) yhtiön oikeudellinen muoto, pääasiallinen toimipaikka ja tarkoitus sekä merkityn pääoman määrä, jollei se sisälly kohdassa e mainittuihin asiakirjoihin;

(g) yhtiön nimi ja sivuliikkeen nimi, ellei se ole sama kuin yhtiön nimi;

(h) tiedot henkilöistä, jotka ovat kelpoisia edustamaan joko yhtiötä tai sivuliikettä;

(i) yhtiön purkautuminen, selvitystila ja maksukyvyttömyys;

(j) yhtiön tilinpäätösasiakirjat; sekä

(k) sivuliikkeen lopettaminen.

Suomessa ulkomaisen elinkeinonharjoittajan sivuliikkeistä mainittavat seikat on lueltu kaupparekisteriasetuksen 17 §:ssä ja perusilmoitukseen liitettävä selvitys asetuksen 18 §:ssä. Julkistamista koskevat vaatimukset eivät kaikilta osin täytä direktiivissä asetettuja vaatimuksia. Kaupparekisteriasetuksen 17 §:n mukaan ulkomaisen elinkeinonharjoittajan perusilmoituksessa on mainittava sivuliikkeen toimimi- nimi, elinkeinonharjoittajan täydellinen nimi, kansalaisuus ja kotipaikka, toiminnan laatu, Suomessa oleva kunta, josta toimintaa johdetaan, Suomessa olevan toimipaikan postiosoite, sivuliikkeen vastuunalaisen johtajan täydellinen nimi, kansalaisuus ja kotipaikka, sivuliikkeen jokaisen toiminimenkirjoittajan täydellinen nimi, kansalaisuus ja kotipaikka sekä miten toiminimi kirjoitetaan. Perusilmoitukseen on kaupparekisteriasetuksen 18 §:n mukaan liitettävä selvitys sivuliikkeen perustamisesta ja vastuunalaisen hoitajan asettamisesta sekä toiminimenkirjoittamisoikeuksien antamisesta. Lisäksi ilmoitukseen tulee liittää selvitys siitä, että elinkeinonharjoittaja harjoittaa elinkeinoa kotimaassaan ja on saanut asianmukaisen luvan sivuliikkeen harjoittamiseen. Yhteisön ja säätiön tulee liittää ote asianomaisesta rekisteristä taikka muu selvitys yhteisön tai säätiön olemassaolosta sekä jäljennös yhtiöjärjestysksetä, säännöistä tai muista vastaavista asiakirjoista.

Ulkomaisen elinkeinonharjoittajan perusilmoituksen sisällöstä ehdotetaan säädettäväksi kaupparekisteriasetuksen sijasta kaupparekisterilaisissa ja samalla ehdotetaan, että pykälä saatetaan vastaamaan yhdennentoista yhtiöoi-

keudellisen direktiivin asettamia vaatimuksia. Säännös kattaisi sekä muista sopimusvaltioista että kolmansista maista Suomeen perustettavat sivuliikkeet. Vaatimuksista, joista ei säädetä laissa, säädettäisiin kaupparekisteriasetuksessa. Vaikka direktiivi kattaa vain osakeyhtiömuotoiset yhtiöt, ehdotetaan, että ulkomaisen elinkeinonharjoittajan maahan perustettavasta sivuliikkeestä tehtävä rekisteri-ilmoitus olisi sivuliikkeen perustavan oikeushenkilön juridisesta muodosta riippumaton.

Euroopan vapaakauppaliiton jäsenvaltioilla on yhtiöoikeudellisten direktiivien voimaansaattamisen suhteen siirtymäaika siten, että ne on saatettava voimaan kahden vuoden kuluttua ETA-sopimuksen voimaantulosta. Siirtymäajasta huolimatta yhdennessätoista yhtiöoikeudellisessa direktiivissä asetetut vaatimukset voidaan vähäisin lainsäädännöllisin muutoksin saattaa voimaan tässä yhteydessä.

3 §. Pykälän 1 momentin 2 kohdassa säädetään aatteellisten yhdistysten ja säätiöiden ilmoitusvelvollisuudesta. Velvollisuus saatettaisiin muutoksella vastaamaan yksityisen elinkeinonharjoittajan ilmoitusvelvollisuutta.

Elinkeinotoimintaa harjoittava aatteellinen yhdistys ja säätiö ovat voimassa olevan elinkeinolain mukaisesti ilmoitusvelvollisia. Toisaalta niiden velvollisuus tehdä kaupparekisterilain mukainen perusilmoitus on nykyisin sidottu kirjanpitolain 33 §:n mukaiseen tilinpäätösasiakirjojen toimittamisvelvollisuuteen.

Koska esityksessä ehdotetaan elinkeinoilmoituksen korvaavan järjestelmän luomista eikä ole perusteltua, että yksityiselle elinkeinonharjoittajalle asetettava velvollisuus perusilmoituksen tekemiseen poikkeaisi mahdollisesti samaa toimintaa harjoittavan aatteellisen yhdistyksen tai säätiön ilmoitusvelvollisuudesta, ehdotetaan, että elinkeinotoimintaa harjoittava aatteellinen yhdistys ja säätiö velvoitettaisiin kaupparekisteri-ilmoituksen tekemiseen, mikäli sillä on elinkeinotoiminnan harjoittamista varten joko pysyvä toimipaikka tai palveluksessaan vähintään yksi työntekijä. Pysyvällä toimipaikalla tarkoitetaan tässä sekä puheena olevan pykälän 3 kohdassa esimerkiksi myymälää tai konttoria.

Pykälän 1 momentin 3 kohdassa säädetään elinkeinoa harjoittava luonnollisen henkilön eli yksityisen elinkeinonharjoittajan ilmoitusvelvollisuudesta. Yksityinen elinkeinonharjoittaja, jolla on joko pysyvä toimipaikka tai palveluksessaan muu kuin aviopuoliso tai suoraan

etenevää polvea oleva vajaanvaltainen jälkeläinen, olisi velvollinen tekemään perusilmoituksen. Velvollisuus perusilmoituksen tekemiseen olisi lisäksi aina tilanteessa, jossa luonnollinen henkilö on hankkinut luvan harjoittaa elinkeinolain 3 §:ssä mainittuja elinkeinoja.

Ehdotuksella laajennettaisiin perusilmoituksen tekemiseen velvoitettujen yksityisten elinkeinonharjoittajien ilmoitusvelvollisuus vastaamaan voimassa olevassa elinkeinolaissa säädettyä ilmoitusvelvollisuutta. Säännös ei kuitenkaan koskisi maatilatalouden eikä kalastuksen harjoittajaa. Tältä osin tilanne pysyisi ennallaan.

Pykälän 1 momentin 4 kohta sisältää määritelmällisen lisäyksen. Ulkomaisella elinkeinonharjoittajalla ehdotetaan tarkoitettavaksi ulkomaista yhteisöä ja säätiötä, joka perustaa Suomeen sivuliikkeen.

13 a §. Pykälässä säädetään ulkomaisen elinkeinonharjoittajan sivuliikkeen perusilmoituksessa esitettävistä seikoista. Säännös vastaa sisällöltään kaupparekisteriasetuksen 17 §:ssä säädettyä lisätynä kuitenkin yhdennessätoista yhtiöoikeudellisen direktiivin edellyttämillä tiedoilla.

Perusilmoituksessa mainittavista seikoista 1, 2 ja 5 kohdan vaatimukset vastaavat kaupparekisteriasetuksen 17 §:ssä aiemmin olleita säännöksiä. Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi vastuunalaista hoitajaa koskevien tietojen esittäminen. Elinkeinolain 6 §:n 3 momentissa säädetystä edustajasta tehtäisiin selkoa kaupparekisterilain 17 §:ssä säädetävässä järjestyksessä.

Perusilmoituksessa tulisi pykälän 3 kohdan mukaan mainita valtio, jonka lainsäädännön mukaisesti yhteisö tai säätiö on perustettu, sekä sääntömääräisen kotipaikan, keskushallinnon tai päätoimipaikan sijaintivaltio. Säännös vastaisi tältä osin ETA-sopimuksen 34 artiklan määräystä. Rekisterin, johon sivuliikkeen perustava elinkeinonharjoittaja kotimaassaan on merkitty, ilmoittamiseen velvoittava säännös seuraa yhdennessätoista yhtiöoikeudellisesta direktiivistä. Pykälän 6 kohdan mukaan perusilmoituksessa on mainittava sivuliikkeen perustavan yhteisön tai säätiön edustamiseen kelpoiset henkilöt sekä heidän täydellinen nimensä ja kotipaikkansa. Vaatimus seuraa direktiivin säännöksestä. Muilta osin direktiivin säännökset saatettaisiin voimaan kaupparekisteriasetusta muuttamalla.

15 §. Pykälän 6 kohdassa säädetään maahan

perustettavan ulkomaisen elinkeinonharjoittajan sivuliikkeen perusilmoituksen tekemisestä vastuussa olevasta henkilöstä. Muutos olisi kielellinen ja seurausta siitä, että elinkeinolain mukaisesta lupamenettelystä, jonka yhteydessä vastaava hoitaja on aikaisemmin määrätty, ehdotetaan luovuttavaksi. Rekisteri-ilmoituksesta olisi vastuussa osapuolten välisen sopimuksen perusteella joko elinkeinolain 6 §:n 3 momentissa säädettäväksi ehdotettu edustaja tai ulkomaisen elinkeinonharjoittajan toimiminenkirjoittajaksi valittu henkilö.

17 §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi säännös elinkeinolain 6 §:n 3 momentissa ehdotetun edustajan ilmoittamisesta kaupparekisteriin. Ilmoitus voitaisiin antaa joko perustamisilmoituksesta tai muutosilmoituksesta säädetyssä järjestyksessä. Kysymys olisi lähinnä siitä, missä tilanteessa edustajan asettamista koskevat edellytykset täyttyvät ja toimimisesta laissa säädetyin velvollisuuden mukaisesti.

Pykälän 2 momentissa säädetään luvanvaraisen elinkeinotoiminnan harjoittamista varten myönnetyn luvan ilmoittamisesta kaupparekisteriin. Ilmoitus voitaisiin tehdä joko perus- tai muutosilmoituksesta säädetyssä järjestyksessä riippuen siitä, missä vaiheessa lupa myönnetään suhteessa elinkeinonharjoittajan perusilmoitukseen nähden. Säännös velvoittaisi esimerkiksi yhteisön, jolle kaupparekisteri-ilmoituksen tekemisen jälkeen myönnetään lupa tietyn elinkeinotoiminnan harjoittamiseen, ilmoittamaan asiasta kaupparekisteriin muutosilmoituksen tekemisestä säädetyssä järjestyksessä. Vastaavasti yksityinen elinkeinonharjoittaja tai elinkeinotoimintaa harjoittava aatteellinen yhdistys taikka säätiö voisi tehdä selkoa myönnetystä luvasta perusilmoituksen yhteydessä, mikäli lupa olisi jo siinä vaiheessa myönnetty.

31 §. Pykälän sisältämä muutos on tekninen ja seurausta siitä, että ulkomaisen elinkeinonharjoittajan sivuliikkeen perusilmoituksessa mainittavista seikoista ehdotetaan säädettäväksi kaupparekisteriasetuksen 17 §:n sijasta ehdotetussa 13 a §:ssä.

Voimaantulosäännös. Kaupparekisterilain muuttamista koskevan lain voimaantulosäännökseen ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka nojalla ne elinkeinonharjoittajat, joilla ei aikaisemman lain nojalla ole ollut velvollisuutta kaupparekisteri-ilmoituksen tekemiseen, veloitettaisiin tekemään perusilmoitus viimeistään kahden vuoden kuluttua lain voimaantulosta. Kyseinen muutos koskisi luonnollista henkilöä,

joka on hankkinut luvan harjoittaa elinkeinolain 3 §:ssä mainittua elinkeinoa, jolla on pysyvä toimipaikka tai jonka palveluksessa on muu kuin aviopuoliso tai suoraan etenevää polvea oleva vajaanvaltainen jälkeläinen. Aikaisemman säännöksen mukaan velvollisuus on ollut vain luonnollisella henkilöllä, jolla on pysyvä toimipaikka ja jonka palveluksessa on vähintään kaksi työntekijää. Vastaava ilmoitusvelvollisuus olisi myös elinkeinotoimintaa harjoittavalla aatteellisella yhdistyksellä ja säätiöllä, jolla on elinkeinotoiminnan harjoittamista varten pysyvä toimipaikka tai palveluksessa vähintään yksi työntekijä. Aikaisemman säännöksen mukainen ilmoitusvelvollisuus on koskenut vain sellaista elinkeinoa harjoittavaa aatteellista yhdistystä ja säätiötä, joka kirjanpitolain säännösten mukaan on ollut velvollinen toimittamaan rekisteriviranomaiselle jäljennökset tilinpäätöksestään.

1.3. Verotuslaki

Voimassa olevaan verotuslain 44 §:n 2 momenttiin sisältyy säännös maistraatin ja nimismiehen velvollisuudesta toimittaa verotoimistolle tiedot niille elinkeinolain nojalla elinkeinon harjoittamisen aloittamisesta ja lopettamisesta tehdyistä ilmoituksista. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös siitä, että tiedot toimitetaan maksutta. Vastaava säännös on myös liikevaihtoverolain 85 §:ssä. Kun elinkeinoilmoitusmenettelystä nykyisessä muodossa ehdotetaan luovuttavaksi ja siirryttäväksi kaupparekisterilain mukaiseen ilmoitusmenettelyyn, olisi verotuslain kyseistä säännöstä muutettava vastaavasti.

1.4. Liikevaihtoverolaki

Voimassa olevaan liikevaihtoverolain 85 §:n 2 momenttiin sisältyy säännös maistraatin ja nimismiehen velvollisuudesta toimittaa lääninverovirastolle luettelot liiketoiminnan aloittamisesta ja lopettamisesta tehdyistä ilmoituksista. Kun elinkeinoilmoitusmenettelystä nykyisessä muodossa ehdotetaan luovuttavaksi ja siirryttäväksi kaupparekisterilain mukaiseen ilmoitusmenettelyyn, olisi liikevaihtoverolain kyseistä säännöstä muutettava vastaavasti.

2. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan samanlaisesti ETA-sopimuksen kanssa. Sen vuoksi ehdotetaan, että ne tulevat voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

3. Säättämisyjärjestys

Elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain 1 §:n muuttaminen ehdotettuun muotoon merkitsee, että Suomen kansalainen, jolla on asuinpaikka muualla kuin Euroopan talousalueella, ei voisi harjoittaa elinkeinoa Suomessa. Tältä osin kysymys koskee sitä, onko elinkeino-oikeuden säätämistä asuinpaikasta riippuvaksi nykyisen kansalaisuusriteerin sijasta pidettävä sellaisena hallitusmuodon 5 §:n vastaisena tilanteena, ettei lakia voitaisi säätää tavallisena lakina. Ensinnäkin voidaan todeta, ettei asuinpaikkaa koskevalla vaatimuksella poistettaisi muualla kuin Euroopan talousalueella asuvalta kansalaiselta mahdollisuutta harjoittaa elinkeinoa Suomessa, vaan tehtäisiin se

luvanvaraiseksi. Toiseksi elinkeino-oikeuden menettäminen ei olisi luonteeltaan lopullinen, koska Euroopan talousalueelle pysyvästi asumaan muuttava kansalainen kuuluisi ehdotetun lain 1 §:n soveltamisalaan. Kolmanneksi ehdotettu menettely rajoittaisi vain sellaisten kansalaisten oikeutta harjoittaa elinkeinoa Suomessa, joilla ei ole asuinpaikkaa nimenomaan Euroopan talousalueella. Neljänneksi vastaavaa laatuista Suomessa asumista edellyttäviä vaatimuksia, joista voidaan poiketa viranomaisen luvalla, sisältyy esimerkiksi osakeyhtiön perustamista koskevaan osakeyhtiölain 2 luvun 1 §:ään ja yhtiön johtamista koskevaan 8 luvun 4 §:ään, jonka mukaan osakeyhtiön toimitusjohtajan on oltava Suomessa asuva Suomen tai muun pohjoismaan kansalainen. Ehdotusta valmisteltaessa on harkittu sen suhdetta hallitusmuodon 5 §:ään nähden, mutta on nähty, ettei ehdotus ole sillä tavalla ristiriidassa yhdenvertaisuuden periaatteen kanssa, etteikö lakia voitaisi säätää tavallisena lakina.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotukset:

1.

Laki

elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan elinkeinon harjoittamisen oikeudesta 27 päivänä syyskuuta 1919 annetun lain 2, 8—11 ja 25 §,
 sellaisina kuin niistä ovat 2 § osittain muutettuna 10 päivänä tammikuuta 1969 annetulla lailla (9/69) ja 25 § 16 joulukuuta 1977 annetussa laissa (961/77),
muutetaan 1 ja 7 § sekä 27 §:n 1 momentti,
 näistä 7 § sellaisena kuin se on mainitussa 16 joulukuuta 1977 annetussa laissa, sekä
lisätään 6 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 10 päivänä tammikuuta 1969 annetussa laissa,
 uusi 3 ja 4 momentti seuraavasti:

1 §

Tässä laissa säädetyin ehdoin saa laillista ja hyvän tavan mukaista elinkeinoa harjoittaa:

- 1) luonnollinen henkilö, jolla on asuinpaikka Euroopan talousalueella;
- 2) suomalainen yhteisö ja säätiö; sekä
- 3) Suomessa sivuliikkeen rekisteröinyt ulkomainen yhteisö ja säätiö, joka on perustettu jonkin Euroopan talousalueeseen kuuluvan val-

tion lainsäädännön mukaan ja jolla on sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka jossakin Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

Kauppa- ja teollisuusministeriö voi myöntää luvan harjoittaa elinkeinoa myös muulle kuin 1 momentissa tarkoitettulle luonnolliselle henkilölle sekä ulkomaiselle yhteisölle ja säätiölle.

Edellä 1 momentin 1 ja 3 kohdassa säadet-

tyjä ehtoja ei kuitenkaan sovelleta, jos niistä on määrätty toisin Suomea velvoittavassa kansainvälisessä sopimuksessa.

6 §

Elinkeinonharjoittajalla on oltava edustaja, jolla on kotipaikka Suomessa ja oikeus tämän puolesta ottaa vastaan haasteita ja muita tiedoksiantoja. Vajaavaltainen tai konkurssissa oleva ei voi olla edustajana. Luonnollisen henkilön, jolla on kotipaikka Suomessa, sekä suomalaisen yhteisön ja säätiön, jolla on yhteisöstä tai säätiöstä pidettävään rekisteriin merkitty toiminimenkirjoittaja tai muu edustaja, jolla on kotipaikka Suomessa, ei kuitenkaan tarvitse asettaa erillistä edustajaa. Edustaja on ilmoitettava merkittäväksi kaupparekisteriin. Sen estämättä, mitä muualla laissa säädetään, haaste ja muu tiedoksianto katsotaan elinkeinonharjoittajalle toimitetuksi, kun se on annettu tiedoksi edustajalle.

Mitä 3 momentissa säädetään velvollisuudesta asettaa edustaja, ei kuitenkaan koske laivanisäntää eikä laivanisännistöyhtiön pääisäntää.

7 §

Luonnollisen henkilön, joka on hankkinut luvan harjoittaa 3 §:ssä mainittua elinkeinoa tai aikoo harjoittaa 6 §:ssä tarkoitettua elinkeinoa, samoin kuin ulkomaisen yhteisön ja säätiön on

ennen toiminnan alkamista tehtävä kaupparekisterilaisissa säädetty perusilmoitus. Ilmoitusvelvollisuus ei kuitenkaan koske laivanisäntää eikä laivanisännistöyhtiön pääisäntää.

Velvollisuudesta ilmoittaa elinkeinoa harjoittava suomalainen yhteisö ja säätiö kaupparekisteriin merkittäväksi säädetään erikseen.

27 §

Joka laiminlyö 6 §:n 3 momentissa säädetyn edustajan asettamisen tai siinä tarkoitettua ilmoituksen tekemisen tai joka ylittää tässä laissa tai erikseen säädetyn oikeuden elinkeinon harjoittamiseen, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa ole säädetty ankarampaa rangaistusta, *elinkeinorikkomuksesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettyäänä ajankohtana.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olevien säännösten mukaan elinkeinoa harjoittava saa jatkaa elinkeinotoimintaansa sen estämättä, mitä tämän lain 1 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa säädetään.

Ennen tämän lain voimaantuloa annettu kumotun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettu vakuus on tämän lain estämättä voimassa kumotussa 2 §:ssä säädettyllä tavalla siltä osin kuin vakuus kohdistuu tämän lain voimaantuloa edeltävään aikaan.

2.

Laki

kaupparekisterilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 2 päivänä helmikuuta 1979 annetun kaupparekisterilain (129/79) 3 §:n 1 momentin 2—4 kohta, 15 §:n 1 momentin 6 kohta sekä 17 ja 31 §, näistä 31 § sellaisena kuin se on 4 päivänä joulukuuta 1981 annetussa laissa (834/81), sekä lisätään lakiin uusi 13 a § seuraavasti:

3 §

Perusilmoituksen ovat velvolliset tekemään:

2) aatteellinen yhdistys ja säätiö, jolla on

elinkeinotoiminnan harjoittamista varten pysyvä toimipaikka tai palveluksessa vähintään yksi työntekijä;

3) luonnollinen henkilö, joka on hankkinut

luvan harjoittaa elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain 3 §:ssä mainittua elinkeinoa tai jolla on elinkeinotoiminnan harjoittamista varten pysyvä toimipaikka taikka jonka palveluksessa on muu kuin aviopuoliso tai suoraan etenevää polvea oleva vajaavaltainen jälkeläinen (*yksityinen elinkeinonharjoittaja*); ei kuitenkaan maatilatalouden eikä kalastuksen harjoittaja; sekä

4) ulkomainen yhteisö ja säätiö, joka perustaa Suomeen sivuliikkeen (*ulkomainen elinkeinonharjoittaja*).

13 a §

Ulkomaisen elinkeinonharjoittajan sivuliikkeen perusilmoituksessa on mainittava:

- 1) sivuliikkeen postiosoite;
- 2) toiminnan laatu;

3) valtio, jonka lainsäädännön alainen sivuliikkeen avaava elinkeinonharjoittaja on, sekä elinkeinonharjoittajan sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka samoin kuin rekisteri, johon sivuliikkeen perustava elinkeinonharjoittaja on kotimaassaan merkitty;

4) elinkeinonharjoittajan toiminimi ja oikeudellinen muoto sekä sivuliikkeen toiminimi, jollei se ole sama kuin elinkeinonharjoittajalla;

5) sivuliikkeen jokaisen toiminimen kirjoittajan täydellinen nimi ja kotipaikka sekä, miten toiminimi kirjoitetaan; sekä

6) elinkeinonharjoittajan lakisääteisenä toimielimenä tai tällaisen elimen jäsenenä edustamiseen kelpoiset henkilöt sekä heidän täydellinen nimensä, osoitteensa ja kotipaikkansa.

15 §

Rekisteri-ilmoituksen tekemisestä ovat vastuussa:

6) ulkomaisen elinkeinonharjoittajan sivuliikkeen puolesta sen toiminimen kirjoittajaksi tai edustajaksi valittu henkilö.

17 §

Toiminimen erikieliset ilmaiset ja aputoiminimi sekä myös prokura, joka ei sisällä muuta kuin prokuralain (130/79) 3 §:ssä sallitun rajoituksen tai ehdon, sekä elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain 6 §:n 3 momentissa tarkoitettu edustaja, voidaan ilmoittaa kaupparekisteriin merkittäväksi joko perusilmoituksesta tai muutosilmoituksesta säädettyssä järjestyksessä.

Milloin elinkeinon harjoittaminen on säädetty luvasta riippuvaiseksi, on ennen toiminnan alkamista tehtävä ilmoitus myönnetystä luvasta niin kuin 1 momentissa säädetään.

31 §

Tarkemmat säännökset ilmoituksiin liitettävistä selvityksistä, rekisteröinnin kuuluttamisesta, rekisteristä ja sen pitämisestä, jäljennösten toimittamisesta rekisteristä ja siihen liittyvistä asiakirjoista paikallisviranomaisille, rekisteriotteiden ja jäljennösten antamisesta samoin kuin muut säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettyään ajankohtana.

Sellainen elinkeinotoimintaa harjoittava luonnollinen henkilö, aatteellinen yhdistys ja säätiö, jolla tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan ei ole ollut velvollisuutta tehdä elinkeinotoiminnastaan ilmoitusta, tulee tehdä tämän lain 3 §:n 2 ja 3 kohdassa tarkoitettu ilmoitus kahden vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

3.

Laki**verotuslain 44 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 12 päivänä joulukuuta 1958 annetun verotuslain (482/58) 44 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 21 päivänä joulukuuta 1979 annetussa laissa (980/79), seuraavasti:

44 §

edellisenä puolivuotiskautena on tehty elinkei-
 non aloittamisesta tai lopettamisesta.

Kaupparekisterilaissa (129/79) tarkoitetun rekisteriviranomaisen on ennen tammikuun ja heinäkuun loppua maksutta toimitettava vero-
 toimistolle tiedot niistä ilmoituksista, jotka

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädet-
 tävänä ajankohtana.

4.

Laki**liikevaihtoverolain 85 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 22 päivänä maaliskuuta 1991 annetun liikevaihtoverolain (559/91) 85 §:n 2 momentti seuraavasti:

85 §

joita edellisenä puolivuotiskautena on tehty
 liiketoiminnan aloittamisesta tai lopettamisesta.

Kaupparekisterilaissa (129/79) tarkoitetun rekisteriviranomaisen on ennen tammikuun ja heinäkuun loppua maksutta toimitettava lääniverovirastolle luettelot niistä ilmoituksista,

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädet-
 tävänä ajankohtana.

Helsingissä 23 päivänä lokakuuta 1992

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Kauppa- ja teollisuusministeri *Pekka Tuomisto*

1.

Laki

elinkeinoon harjoittamisen oikeudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan elinkeinon harjoittamisen oikeudesta 27 päivänä syyskuuta 1919 annetun lain 2, 8—11 ja 25 §,

sellaisina kuin niistä ovat 2 § osittain muutettuna 10 päivänä tammikuuta 1969 annetulla lailla (9/69) ja 25 § 16 joulukuuta 1977 annetussa laissa (961/77),

muutetaan 1 ja 7 § sekä 27 §:n 1 momentti,

näistä 7 § sellaisena kuin se on mainitussa 16 joulukuuta 1977 annetussa laissa, sekä lisätään 6 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 10 päivänä tammikuuta 1969 annetussa laissa, uusi 3 ja 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Jokainen Suomen kansalainen on oikeutettu alempana säädettyillä ehdoilla Suomessa harjoittamaan sekä kauppa-, tehdas- ja käsityöliikettä että myöskin muuta ansionsaantia tai elastusta tarkoitettavaa ja hyviin tapoihin soveltuvaa liikettä tai elinkeinoa kaupungissa ja maalla. Kuitenkin on 3 §:ssä mainittuihin elinkeinoihin nähden noudatettava, mitä niistä erittäin säädetään.

Tätä [asetusta] on sovellettava myöskin laillisesti perustettuun yhtiöön, osuuskuntaan ja yhdistykseen, joka sääntöjensä mukaan on oikeutettu harjoittamaan elinkeinoja.

2 §

Jos ulkomaalainen, joka laillisella luvalla olekelee maassa, haluaa harjoittaa kauppa- tai tehdasliikettä taikka muuta elinkeinoja kaupungissa tai maalla, on hänen anottava sitä lääninhallitukselta ja liitettävä anomukseensa todistus siitä, että hän on täysivaltainen, sekä täysivaltainen takaus tai muu vakuus valtiolle ja kunnalle kolmena vuonna menevistä veroista ja julkisista maksuista. Kulkukaupan harjoittamiseen ei ulkomaalaiselle kuitenkaan saa antaa lupaa.

Jos ulkomaalainen liike haluaa maahan perustaa haaraosaston, anokoon sitä samoin läänin

1 §

Tässä laissa säädettyin ehdoin saa laillista ja hyvän tavan mukaista elinkeinoja harjoittaa:

1) luonnollinen henkilö, jolla on asuinpaikka Euroopan talousalueella;

2) suomalainen yhteisö ja säätiö; sekä

3) Suomessa sivuliikkeen rekisteröinyt ulkomainen yhteisö ja säätiö, joka on perustettu jonkin Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion lainsäädännön mukaan ja jolla on sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka jossakin Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

Kauppa- ja teollisuusministeriö voi myöntää luvan harjoittaa elinkeinoja myös muulle kuin 1 momentissa tarkoitettulle luonnolliselle henkilölle sekä ulkomaiselle yhteisölle ja säätiölle.

Edellä 1 momentin 1 ja 3 kohdassa säädettyjä ehtoja ei kuitenkaan sovelleta, jos niistä on määrätty toisin Suomea velvoittavassa kansainvälisessä sopimuksessa.

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

[maaherralta] ja liittäköön mainitun vakuuden ulosteista.

[Maaherra] tutkikoon erittäin kussakin tapauksessa, asianomaisia kuultuansa, onko hakemukseen suostuttava vai onko se hyljättävä.

Jos anottu oikeus myönnetään, pitää ennen liikkeen alkamista ilmoitus siitä annettaman 7 §:ssä mainitulle viranomaiselle, kuin myöskin tieto jätettämän siitä henkilöstä, joka elinkeinonharjoittajan poissa ollessa johtaa liikettä; jolloin myöskin on selväksi tehtävä, että tämä on sekä oikeutettu että velvollinen Suomen tuomioistuimessa vastaamaan oikeusasioissa, jotka liikkeen johdosta saattavat syntyä.

Ilman erityistä hakemusta saakoon ulkomalainen kaikkialla maassa ostella maalaistuotteita, kuin myöskin, noudattamalla tullilakien ja satamajärjestysten ohjeita, kaupunkien satamissa aluksellaan myyskennellä maahan tuomiensa ruokatarvikkeita, jotka liikkeen harjoittamisesta hänen suoritettavaksensa määrättäköön sovelias elinkeinomaksu kaupunkikunnalle, joka tässä suhteessa saa ryhtyä tarpeellisiin toimiin.

Tämän pykälän määräysten estämättä noudattakoon, mitä laillisesti hyväksytyissä ja vahvistetuissa sopimuksissa vieraiden valtioiden kanssa on toisin määrätty.

6 §

Elinkeinonharjoittajalla on oltava edustaja, jolla on kotipaikka Suomessa ja oikeus tämän puolesta ottaa vastaan haasteita ja muita tiedoksiantoja. Vajavaaltainen tai konkurssissa oleva ei voi olla edustajana. Luonnollisen henkilön, jolla on kotipaikka Suomessa, sekä suomalaisen yhteisön ja säätiön, jolla on yhteisöstä tai säätiöstä pidettävään rekisteriin merkitty toiminimenkirjoittaja tai muu edustaja, jolla on kotipaikka Suomessa, ei kuitenkaan tarvitse asettaa erillistä edustajaa. Edustaja on ilmoitettava merkittäväksi kaupparekisteriin. Sen estämättä, mitä muualla laissa säädetään, haaste ja muu tiedoksianto katsotaan elinkeinonharjoittajalle toimitetuksi, kun se on annettu tiedoksi edustajalle.

Mitä 3 momentissa säädetään velvollisuudesta asettaa edustaja, ei kuitenkaan koske laivanisäntää eikä laivanisännistöyhtiön pääisäntää.

7 §

Sen, joka tahtoo harjoittaa 6 §:ssä tarkoitettua elinkeinoa tai on hankkinut luvan harjoit-

7 §

Luonnollisen henkilön, joka on hankkinut luvan harjoittaa 3 §:ssä mainittua elinkeinoa tai

Voimassa oleva laki

taa 3 §:ssä mainittua elinkeinoa, on tehtävä ennen liikkeen aloittamista siitä kirjallinen ilmoitus maistraatille tai nimismiehelle siinä kunnassa, jossa elinkeinoa tullaan harjoittamaan.

8 §

Elinkeinoilmoituksen mukana tulee olla selvitys siitä, että ilmoituksen tekijä täyttää 6 §:ssä säädettyt ehdot, ja samalla tulee sen sisältää tieto ilmoituksen tekijän kotipaikasta, siitä nimestä, jolla liikettä aiotaan harjoittaa, siitä tai niistä elinkeinoista, jotka aiottu liike käsittää, sekä, jos ilmoitus tarkoittaa liikettä maalla, paikasta, jossa sitä tullaan harjoittamaan. Milloin ilmoituksen tekee yhtiö, osuuskunta tai yhdistys, liittääköön siihen myöskin jäljennöksen säännöistään.

Jos elinkeino on sellainen, että sitä saadaan harjoittaa ainoastaan erityisen luvan nojalla, on selvitys luvan saamisesta ilmoitukseen liitettävä.

Velvollisuudesta ilmoittaa toiminimi kaupparekisteriin merkittäväksi on voimassa, mitä siitä on erittäin säädetty.

9 §

Elinkeinonharjoittaja, joka perustaa osaston tahi haaraliikkeen toiseen paikkakuntaan kuin missä hänen pääliikkeensä on, tehköön siitä ilmoituksen sen paikkakunnan asianomaiselle viranomaiselle, mihin osasto tai haaraliike on sijoitettu, ja ilmoittakoon samalla, kuka tätä liikettä tulee johtamaan, sekä liittääköön ilmoitukseen selvityksen siitä, missä pääliikettä harjoitetaan. Sama olkoon laki, jos se, joka ei asu Suomessa, tänne perustaa osaston tahi haaraliikkeen maan ulkopuolella harjoittamastaan elinkeinoliikkeestä.

Jos elinkeinoliikettä tulee jatkamaan tai johtamaan toinen kuin se, joka on ilmoitettu liikkeen omistajaksi tahi johtajaksi, on tästä tehtävä ilmoitus, niinkuin edellä on sanottu.

Tässä pykälässä mainituissa tapauksissa on liikkeen johtaja velvollinen liikkeen puolesta vastaamaan niissä oikeudenkäynneissä, jotka liikkeestä aiheutuvat.

Ehdotus

aikoo harjoittaa 6 §:ssä tarkoitettua elinkeinoa, samoin kuin ulkomaisen yhteisön ja säätiön on ennen toiminnan alkamista tehtävä kaupparekisterilaisissa säädetty perusilmoitus. Ilmoitusvelvollisuus ei kuitenkaan koske laivanisäntää eikä laivanisännistöyhtiön pääisäntää.

Velvollisuudesta ilmoittaa elinkeinoa harjoitava suomalainen yhteisö ja säätiö kaupparekisteriin merkittäväksi säädetään erikseen.

(kumotaan)

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

Joka lakkaa elinkeinoa harjoittamasta, tehköön 7 §:ssä mainitulle viranomaiselle siitä kirjallisen ilmoituksen.

(kumotaan)

11 §

Asianomainen viranomainen on velvollinen yhden viikon kuluessa sen jälkeen, kun asianmukainen ilmoitus on tehty, antamaan siitä todistuksen.

(kumotaan)

Jos ilmoitus on tullut [kruununvoudille], niin kuin 7 §:n 2 momentissa mainitaan, toimitettakoon todistus pyydettyessä postitse ilmoituksen tekijälle, jos ilmoituskirjaa on seurannut säädetty lunastus ja todistuksen kirjoihin vietyä lähettamisestä menevä maksu.

25 §

Maistraatin ja nimismiehen on pidettävä erityistä luetteloa elinkeinon harjoittamisen ilmoituksista ja luvan myöntämisestä sekä lakkauttamisista ja säilytettävä mainituista asioista annetut todistukset. Luettelosta on lähetettävä jäljennös tai ote vuosittain tammikuun kuluessa verolautakunnalle.

(kumotaan)

27 §

Joka harjoittaa elinkeinoa säädettyä ilmoitusta siitä edeltäpäin tekemättä, tahi milloin sitä tarvitaan siihen lupaa hankkimatta, taikka ylittää sen elinkeino-oikeuden, mikä hänellä tämän lain ja erityisten määräysten mukaan on, rangaistakoon sakolla.

27 §

Joka laiminlyö 6 §:n 3 momentissa säädetyn edustajan asettamisen tai siinä tarkoitettun ilmoituksen tekemisen tai joka ylittää tässä laissa tai erikseen säädetyn oikeuden elinkeinon harjoittamiseen, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa ole säädetty ankarampaa rangaistusta, elinkeinorikkomuksesta sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olevien säännösten mukaan elinkeinoa harjoittava saa jatkaa elinkeinotoimintaansa sen estämättä, mitä tämän lain 1 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa säädetään.

Ennen tämän lain voimaantuloa annettu kumotun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettu vakuus on tämän lain estämättä voimassa kumotussa 2 §:ssä säädetyllä tavalla siltä osin kuin vakuus kohdistuu tämän lain voimaantuloa edeltävään aikaan.

2.

Laki**kaupparekisterilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 2 päivänä helmikuuta 1979 annetun kaupparekisterilain (129/79) 3 §:n 1 momentin 2—4 kohta, 15 §:n 1 momentin 6 kohta sekä 17 ja 31 §, näistä 31 § sellaisena kuin se on 4 päivänä joulukuuta 1981 annetussa laissa (834/81), sekä lisätään lakiin uusi 13 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §

Perusilmoituksen ovat velvolliset tekemään:

- 2) elinkeinoa harjoittava aatteellinen yhdistys ja säätiö, joka kirjanpitolain (655/73) mukaan on velvollinen toimittamaan rekisteriviranomaiselle jäljennökset tilinpäätöksestään;
- 3) yksityinen elinkeinonharjoittaja, jolla on pysyvä toimipaikka, kuten myymälä tai konttori, ja jonka palveluksessa on vähintään kaksi työntekijää, ei kuitenkaan maatilatalouden eikä kalastuksen harjoittaja; sekä

- 4) ulkomainen elinkeinonharjoittaja, joka perustaa Suomeen sivuliikkeen.

Ehdotus

3 §

Perusilmoituksen ovat velvolliset tekemään:

- 2) aatteellinen yhdistys ja säätiö, jolla on elinkeinotoiminnan harjoittamista varten pysyvä toimipaikka tai palveluksessa vähintään yksi työntekijä;
- 3) luonnollinen henkilö, joka on hankkinut luvan harjoittaa elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain 3 §:ssä mainittua elinkeinoa tai jolla on elinkeinotoiminnan harjoittamista varten pysyvä toimipaikka taikka jonka palveluksessa on muu kuin aviopuoliso tai suoraan etenevää polvea oleva vajaanvaltainen jälkeläinen (yksityinen elinkeinonharjoittaja); ei kuitenkaan maatilatalouden eikä kalastuksen harjoittaja; sekä
- 4) ulkomainen yhteisö ja säätiö, joka perustaa Suomeen sivuliikkeen (ulkomainen elinkeinonharjoittaja).

13 a §

Ulkomaisen elinkeinonharjoittajan sivuliikkeen perusilmoituksessa on mainittava:

- 1) sivuliikkeen postiosoite;
- 2) toiminnan laatu;
- 3) valtio, jonka lainsäädännön alainen sivuliikkeen avaava elinkeinonharjoittaja on, sekä elinkeinonharjoittajan sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka samoin kuin rekisteri, johon sivuliikkeen perustava elinkeinonharjoittaja on kotimaassaan merkitty;
- 4) elinkeinonharjoittajan toiminimi ja oikeudellinen muoto sekä sivuliikkeen toiminimi, jollei se ole sama kuin elinkeinonharjoittajalla;
- 5) sivuliikkeen jokaisen toiminimen kirjoittajan täydellinen nimi ja kotipaikka sekä, miten toiminimi kirjoitetaan; sekä
- 6) elinkeinonharjoittajan lakisäätisenä toi-

Voimassa oleva laki

15 §

Rekisteri-ilmoituksen tekemisestä ovat vastuussa:

6) ulkomaisen elinkeinonharjoittajan perustaman sivuliikkeen puolesta sen vastuunalaiseksi hoitajaksi määrätty henkilö.

17 §

Toiminimen erikieliset ilmaisut ja aputoiminimi sekä myös prokura, joka ei sisällä muuta kuin prokuralain (130/79) 3 §:ssä sallitun rajoituksen tai ehdon, voidaan ilmoittaa kaupparekisteriin merkittäväksi joko perusilmoituksesta tai muutosilmoituksesta säädettyssä järjestyksessä.

31 §

Tarkemmat säännökset ilmoituksiin liitettävistä selvityksistä, rekisteröinnin kuuluttamisesta, rekisteristä ja sen pitämisestä, jäljennösten toimittamisesta rekisteristä ja siihen liittyvistä asiakirjoista paikallisviranomaisille, rekisteriotteiden ja jäljennösten antamisesta samoin kuin muut säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella. *Siitä mitä ulkomaisen elinkeinonharjoittajan sivuliikkeen perusilmoituksessa on mainittava, säädetään niin ikään asetuksella.*

Ehdotus

15 §

Rekisteri-ilmoituksen tekemisestä ovat vastuussa:

6) ulkomaisen elinkeinonharjoittajan perustaman sivuliikkeen puolesta sen *toiminimenkirjoittajaksi tai edustajaksi valittu* henkilö.

17 §

Toiminimen erikieliset ilmaisut ja aputoiminimi sekä myös prokura, joka ei sisällä muuta kuin prokuralain (130/79) 3 §:ssä sallitun rajoituksen tai ehdon, *sekä elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain 6 §:n 3 momentissa tarkoitettu edustaja*, voidaan ilmoittaa kaupparekisteriin merkittäväksi joko perusilmoituksesta tai muutosilmoituksesta säädettyssä järjestyksessä.

Milloin elinkeinon harjoittaminen on säädetty luvasta riippuvaiseksi, on ennen toiminnan alkamista tehtävä ilmoitus myönnetystä luvasta niin kuin 1 momentissa säädetään.

31 §

Tarkemmat säännökset ilmoituksiin liitettävistä selvityksistä, rekisteröinnin kuuluttamisesta, rekisteristä ja sen pitämisestä, jäljennösten toimittamisesta rekisteristä ja siihen liittyvistä asiakirjoista paikallisviranomaisille, rekisteriotteiden ja jäljennösten antamisesta samoin kuin muut säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Sellainen elinkeinotoimintaa harjoittava luonnollinen henkilö, aatteellinen yhdistys ja säätiö, jolla tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan ei ole ollut velvollisuutta tehdä elinkeinotoiminnastaan ilmoitusta, tulee tehdä tämän lain 3 §:n 2 ja 3 kohdassa tarkoitettu ilmoitus kahden vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta

3.

L a k i**verotuslain 44 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 12 päivänä joulukuuta 1958 annetun verotuslain (482/58) 44 §:n 2 momentti sellaisena kuin se on 21 päivänä joulukuuta 1979 annetussa laissa (980/79) seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

44 §

44 §

Maistraatin ja nimismiehen on ennen tammikuun ja heinäkuun loppua toimitettava vero- toimistolle tiedot niistä ilmoituksista, jotka edellisenä puolivuotiskautena on tehty elinkei- non aloittamisesta tai lopettamisesta.

Kaupparekisterilaissa (129/79) tarkoitetun re- kisteriviranomaisen on ennen tammikuun ja heinäkuun loppua maksutta toimitettava vero- toimistolle tiedot niistä ilmoituksista, jotka edellisenä puolivuotiskautena on tehty elinkei- non aloittamisesta tai lopettamisesta.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädet- tävänä ajankohtana.

4.

Laki**liikevaihtoverolain 85 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 22 päivänä maaliskuuta 1991 annetun liikevaihtoverolain (559/91) 85 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

85 §

Maistraatin ja nimismiehen on ennen tammikuun ja heinäkuun loppua maksutta toimitettava lääninverovirastolle luettelot niistä ilmoituksista, jotka edellisenä puolivuotiskautena on tehty liiketoiminnan aloittamisesta tai lopettamisesta.

Ehdotus

85 §

Kaupparekisterilaissa (129/79) tarkoitetun rekisteriviranomaisen on ennen tammikuun ja heinäkuun loppua maksutta toimitettava lääninverovirastolle luettelot niistä ilmoituksista, jotka edellisenä puolivuotiskautena on tehty liiketoiminnan aloittamisesta tai lopettamisesta.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

